

Saimaan ammattikorkeakoulu
Hotelli ja ravintola-ala, Imatra
Hotelli- ja ravintola-alan koulutus

Riikka Alatalo

Matkailijan motiivit ja profilointi, case: Pohjois-Korea

Opinnäytetyö 2017

Tiivistelmä

Riikka Alatalo

Matkailijan motiivit ja profilointi, case: Pohjois-Korea, 49 sivua

Saimaan ammattikorkeakoulu

Hotelli- ja ravintola-ala Imatra

Hotelli- ja ravintola-alan koulutus

Opinnäytetyö 2017

Ohjaajat: lehtori Ilkka Lehtola, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mikä motivoi matkailijoita valitsemaan matkakohteekseen Pohjois-Korean ja profiloimaan näitä matkailijoita. Tutkimuksessa keskityttiin syihin, jotka vaikuttavat siihen, että matka toteutuu Pohjois-Koreaan. Samalla selvitettiin myös mielikuvia Pohjois-Koreasta matkakohteena.

Kyseessä oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksessa hyödynnettiin teemahaastatteluita, Internetkeskusteluita, blogikirjoituksia, sekä videoblogeja tiedonhankinnassa. Teemahaastatteluihin valittiin maassa käyneitä tai matkaa suunnittelevia henkilöitä sekä matkatoimiston edustaja. Internetkeskustelut toteutettiin valituilla verkkosivuilla ja ne olivat avoimia kaikille, joilla oli sarrantavaa aiheesta.

Tutkimuksen perusteella voitiin päätellä, että suurimpia motiiveja Pohjois-Koreaan matkustamisessa ovat puhdas uteliaisuus maata ja sen poikkeuksellista hallintoa kohtaan, sekä maan ainutlaatuisuus. Pohjois-Koreaan matkustaminen on ainutkertainen kokemus. Moni haluaa tarttua tilaisuuteen, kun se vielä on mahdollista.

Asiasanat: Motiivit, profilointi, matkailu, Pohjois-Korea

Abstract

Riikka Alatalo

Traveller's Motives and Profiling, case: North Korea, 49 Pages

Saimaa University of Applied Sciences

Tourism and Hospitality Imatra

Degree programme in Hotel and Restaurant Business

Bachelor's Thesis 2017

Instructor: Mr Ilkka Lehtola, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The purpose of the study was to find out travellers' motives to travel to North Korea and make a profile of them. The research focused mainly on the reasons and motives that affect people's decision to travel or plan travelling to North Korea. In the process, some information was also collected to find out what people think about North Korea's present and future as a travel destination.

The research was carried out as a qualitative research. The information was gathered from Internet discussions, blogs, vlogs and by interviewing people. The interviewees were chosen from people who are either planning on going or have been to North Korea. Also, one of them was a representative of a travel agency. Internet discussions were on chosen websites and they were open for everyone with an opinion on the subject.

Based on the findings some of the biggest motives are pure interest towards the country and its unique regime. It is once in a lifetime kind of a destination. You may never know when it is going to be impossible to see the country with your own eyes.

Keywords: Motives, profiling, travelling, North Korea

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Tutkimuksen laatiminen ja tiedonhankinta	6
2.1	Laadullinen tutkimus	6
2.2	Tutkimusmenetelmät	6
2.2.1	Teemahaastattelut	7
2.2.2	Narratiivinen tutkimus	8
2.2.3	Diskurssianalyysi	8
2.2.4	Profilointi	8
2.3	Tiedonhankinta	9
2.3.1	Haastattelut	9
2.3.2	Internetkeskustelut	10
2.3.3	Blogit ja vlogit	10
2.4	Toteutus ja aikataulu	10
3	Matkailu	12
3.1	Määrittely	12
3.2	Matkailijat	13
3.3	Attraktiot	14
3.4	Matkailukohteiden vetovoiman luokittelu	15
3.5	Matkailuun vaikuttavia tekijöitä	16
4	Matkailun ja matkailijan motiivit	16
4.1	Miten motiivit vaikuttavat?	17
4.2	Motiiveja matkailemiseen	18
5	Matkailijoiden profilointi	20
5.1	Matkailijoiden jaottelua	20
5.2	Profiilien tarjoama tieto	22
6	Korean demokraattinen kansantasavalta	23
6.1	Pohjois-Korean historiaa	23
6.2	Pohjois-Korea tänään	25
6.3	Pohjois-Korean matkailu	26
6.4	Pohjois-Korean matkailun erityispiirteitä	27
6.4.1	Valmistelut	27
6.4.2	Rajoitukset ja lait	28
6.5	Nähtävyyksiä	29
7	Pohjois-Korea matkakohteena	31
7.1	Mikä Pohjois-Koreassa vetää puoleensa?	32
7.2	Huolenaiheita Pohjois-Koreaan menosta	33
7.3	Millainen henkilö haluaa lähteä Pohjois-Koreaan?	34
7.4	Mitkä asiat herättävät mielenkiinnon Pohjois-Koreaa kohtaan?	35
7.5	Sytä olla menemättä Pohjois-Koreaan	36
7.6	Pohjois-Korean tulevaisuus matkakohteena	37
8	Yhteenveto	38
9	Johtopäätökset	40
	Kuvat	44
	Lähteet	45

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mikä motivoi ihmisiä matkustamaan maahan, joka on pitkälti eristäytynyt muusta maailmasta. Maata on myös luonnehdittu muun muassa stalinistiseksi diktatuuriksi (Wikipedia 2017c). Opinnäytetyö keskittyy erityisesti Pohjois-Koreaan matkustaviin tai sinne matkaa suunnitteleviin ihmisiin, heidän profilointiinsa ja motiiveihinsa. Tutkimuksessa luodaan profilointi henkilöistä, jotka ovat halukkaita tekemään matkan Pohjois-Koreaan. Sen avulla tarkastellaan, millaisia piirteitä ja ominaisuuksia esiintyy erityisesti Pohjois-Koreaan haluavissa matkailijoissa. Tutkimus auttaa myös ymmärtämään samankaltaisiin kohteisiin matkustavien ihmisten motiiveja paremmin.

Valitsin kyseisen aiheen opinnäytetyölleni, sillä olen jo useamman vuoden ollut kiinnostunut Pohjois-Koreasta. Sen eriskummallinen yhteisö ja henkilökultti ovat hyvin poikkeavaa nykymaailmassa. Myös matkakohteena Pohjois-Korea erottuu joukosta. Maassa vallitseva jatkuva valvonta ja useat rajoitukset tekevät matkasta poikkeuksellisen kokemuksen. Matkailijoiden tulee kulkea oppaiden kanssa joka paikassa, ja jokaista liikettä valvotaan tarkasti. Jokin kuitenkin houkuttelee maahan muutaman tuhatta länsimaista matkailijaa vuosittain. Niinpä haluan lähteä selvittämään tarkemmin syitä ja motiiveja matkustaa yhteen maailman korruptoituneimmista maista, Pohjois-Koreaan.

Tutkimuksen aikana keskityn kysymyksiin ”Miksi?” ja ”Kuka?”. Teen teemahaastattelut, joiden avulla selvitän henkilöiden taustoja ja tutkin, mistä kiinnostus Pohjois-Koreaan on lähtenyt ja miten ajatus matkustaa sinne on syntynyt. Internetkeskusteluita tutkiessa keskityn motiiveihin, jotka saavat ihmiset harkitsemaan maata matkakohteena ja mahdollisesti suunnittelemaan matkaa sinne. Kyselemällä heidän perusteitaan selviää usein myös jotakin henkilöstä itsestään, mikä vastaa epäsuorasti siihen, millainen henkilö on valmis matkustamaan Pohjois-Koreaan.

2 Tutkimuksen laatiminen ja tiedonhankinta

Tämä tutkimus on laadullinen ja hyödyntää erilaisia tutkimusmenetelmiä, jotta saadaan mahdollisimman kattava kuva matkailijoiden motiiveista ja profiilista. Eri tiedonhankintamenetelmät on valittu niin, että ne tuottaisivat mahdollisimman kattavaa ja tutkimuksen kannalta hyödyllistä informaatiota. Seuraavissa kappaleissa näihin teemoihin tutustutaan tarkemmin ja käydään lyhyesti läpi myös työn aikataulua ja toteutusta.

2.1 Laadullinen tutkimus

Kyseessä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Hanna Vilkkä (2005) määrittelee laadullisen tutkimuksen tutkimusmenetelmäksi, jonka tavoitteena on ymmärtää ihmisen toimintaa erilaisten merkitysten, esimerkiksi halujen, arvojen tai uskomusten avulla. Kvalitatiivista tutkimusta käytetään, kun tutkittavasta aiheesta ei ole aikaisempaa tutkimusta tai tietoa, tai sitä on hyvin vähän. (Kananen 2014, 16 - 17.)

Laadullinen tutkimus perustuu sanoihin ja lauseisiin, joilla määritellään tutkittavaa ilmiötä. Vastaavasti kvantitatiivinen tutkimus perustuu lukuihin ja tekee niiden perusteella yleistyksiä, toisin kuin kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkiminen voidaan aloittaa vasta kun kaikki aineisto on kerätty, mutta kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään, kunnes sitä on tarpeeksi ja siksi aineistoa analysoidaan paljon jo keräämisvaiheessa. (Kananen 2014, 18.)

Laadullinen tutkimus tutkii yksittäisiä tapauksia ja siksi siitä ei saada aikaiseksi yleistettävää tietoa, mutta tutkittava aihe voidaan tutkia hyvin perusteellisesti. Se mahdollistaa uuden tavan ymmärtää tutkittava ilmiötä ja tutkimuksessa olla erityisesti kiinnostuneita merkityksistä, eli miten ihmiset näkevät ja kokevat reaali maailman. (Kananen 2014, 19.)

2.2 Tutkimusmenetelmät

Tässä opinnäytetyössä käytetään kolmea erilaista tutkimusmenetelmää mahdollisimman kattavan aineiston saamiseksi aiheesta, josta ei ole ennestään teh-

ty juurikaan tutkimusta. Tutkimuksessa teemahaastatellaan henkilöitä, käytetään narratiivista tutkimusmenetelmää ja diskurssianalyysia aineistojen analysoimiseen.

Koska kyseessä on kvalitatiivinen tutkimus, ei tutkimus painotu aineiston määrään, vaan laatuun. Teemahaastattelun avulla on mahdollista saada syvällisempää tietoa haastateltavan näkökulmasta ja narratiivisella tutkimuksella sekä diskurssianalyysillä on mahdollista saada lisää tietoa siitä, miten tutkittavasta aiheesta viestitään eri metodein. Profiloinnilla voidaan määritellä tutkimuksessa tarkasteltavia ihmisiä.

2.2.1 Teemahaastattelut

Teemahaastattelut ovat yksi laadullisen tutkimuksen yleisimmistä aineistonkeräämismetodeista. Teemahaastattelu vaatii molempien osapuolten fyysistä läsnäoloa, jossa haastatteli ohjaa keskustelua, jonkin ennakoon valitun teeman sisällä. Sille on kuitenkin tyypillistä, että vastaaja vaikuttaa paljon mihin suuntaan haastattelu kulkee. (Kananen 2014, 76.)

Teemahaastattelu vaatii haastattelijaa valmistautumaan muun muassa muodostamalla ennakonäkemyksen tutkittavasta ilmiöstä, rakentamalla teemahaastattelulle rungon niiden pohjalta, joka antaa suuntaa haastattelun kululle. Haastattelu alkaa yleensä jostakin yleisestä teemasta ja siirtyy haastateltavan ehdoilla yleensä tarkempiin ja henkilökohtaisempiin aiheisiin. Kananen (2014) käyttää vertauksenaan sipulin kuorimista kerros kerrokselta, kunnes päästään ytimeen, eli jonkinlaiseen ratkaisuun. (Kananen 2014, 76 - 77.)

Haastattelun tuloksena on kattava määrä informaatiota haastattelun teemasta. Syntyneestä aineistosta paljastuu haastateltavan näkemys ja suhtautuminen ilmiöön ja on tutkimuksen kannalta tärkeää huomata, mitä asioita haastateltava nostaa erityisesti esille. (Kananen 2014, 86.)

Tässä opinnäytetyössä hyödynnetään puolistrukturoitua teemahaastattelun muotoa. Kaikille haastateltaville esitetään melkein samat kysymykset suunnilleen samassa järjestyksessä. Poikkeuksena muutama kysymys, joihin vaikuttaa onko haastateltava jo käynyt Pohjois-Koreassa vai vasta suunnittelemassa

matkaa sinne. Puolistukturoidussa haastattelussa on myös mahdollista esittää tarkentavia kysymyksiä, mikäli se on tarpeen kattavien vastausten saamiseksi.

2.2.2 Narratiivinen tutkimus

Narratiivinen tutkimus on laadullisen tutkimuksen menetelmä, jota käytetään tutkittavan aiheen kertomusten tutkimisessa. Sen avulla selvitetään esimerkiksi millaisia kertomuksia aiheesta kerrotaan. Tutkimuksen kohteena voi olla erilaiset tekstit, kuvat, videot, musiikki tai ympäristö, joka ymmärretään kertomuksena tai sen rakenteena. Analyysillä on tarkoitus eritellä kerrontaa eri käsitteiden, termien ja näkökulmien avulla. (Jyväskylän yliopisto 2015.)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään erityisesti siihen, miten ilmiöstä kerrotaan, onko viestintä positiivista, neutraalia vai negatiivista, kuka kertoo ja miksi. Näiden asioiden tarkastelu selventää kirjoittajan motiiveja ja arvoja tutkittavaan ilmiöön nähden.

2.2.3 Diskurssianalyysi

Diskurssianalyysillä tarkoitetaan tutkimusmenetelmää, jolla tutkitaan kielenkäyttöä, ilmaisua ja viestintää. Tavoitteena on ymmärtää merkityksiä käytettyjen sanojen, ilmaisujen ja ilmaisutapojen takana. Tietyissä yhteyksissä eri termeillä tai viestintäkeinoilla on eri merkityksiä. Huomiota kiinnitetään myös siihen, kuka kertoo, kenelle, mitä ja miten. (Kangaspunta.)

Analyysin perustana on ajatus, että kielestä voidaan löytää merkityksiä, jotka voidaan jäsentää diskursseihin eli merkityssuhteiden kokonaisuuksiksi. Nämä kokonaisuudet luovat, ylläpitävät ja muuttavat todellisuutta aina jollakin tietyllä tavalla. (Vilka 2005,142.)

2.2.4 Profilointi

Profiloinnilla tavoitellaan parempaa ymmärrystä tutkittavasta kohteesta. Tutkimuksen tuloksena syntyy profiili tutkittavasta kohteesta tai aiheesta. Sitä käytetään työkaluna, jonka avulla määritellään jonkin ihmisryhmän koostumus ja sen yleisimmät ominaisuudet. Profiloinnin avulla on tarkoitus tarkastella ja saada käsitys millaiset ihmiset haluavat matkustaa Pohjois-Koreaan. Profilointi auttaa

sekä vertailemaan henkilöitä keskenään että löytämään heitä yhdistävät tekijät. (Suomisanakirja 2017.)

Tässä opinnäytetyössä keskitytään matkailijan profiilin luomiseen juuri tutkittavan aiheen näkökulmasta. Profiilin on tarkoitus kuvailla, millainen henkilö matkustaa Pohjois-Koreaan. Erilaisiin matkailijoiden piirteisiin ja luokitteluihin perehdytään tarkemmin luvussa 3.2, joka keskittyy matkailijoihin ja näiden määrittelyyn.

2.3 Tiedonhankinta

Tässä opinnäytetyössä tietoa kerätään haastatteluiden, Internetkeskusteluiden, blogien ja videoblogien, eli vlogien, kautta. Eri lähteistä on mahdollista kerätä kattavammin tietoa hieman eri näkökulmista. Lähteitä on syytä myös analysoida hieman erilaisin menetelmin, jotta niistä saadaan kattavasti tietoa.

Nämä eri tiedonhankintametodit valittiin, koska opinnäytetyön aihe tarjoaa haastetta tiedonhankintaan. Internet on oiva keino tavoittaa suurempi määrä ihmisiä ja siten tutkimukseen tarvittavia vastauksia on helpompi saada. Haastatteluiden avulla kerätään syvällisempää tietoa tutkimusaiheesta ja heidät on valittu niin, että heillä olisi toisistaan poikkeavia näkökulmia aiheeseen. Blogieja ja vlogeja tarkastellaan, jotta saadaan vielä laajempaa näkökulmaa aiheeseen. Ne on valittu sen perusteella, vastaavatko ne tutkimuksessa esitettyihin kysymyksiin.

2.3.1 Haastattelut

Haastatteluilla on tarkoitus saada laajempi ymmärrys tutkittavasta aiheesta juuri haastateltujen henkilöiden näkökulmasta. Tavoitteena on haastatella henkilöitä, jotka joko ovat käyneet kohteessa tai suunnittelevat matkaa sinne. Tavoite on myös tavoittaa joku matkatoimiston edustaja, jotta myös matkanjärjestäjän näkökulma saadaan tutkimukseen.

Haastatteluissa kysymykset keskittyvät motiiveihin, syihin ja henkilöiden omiin taustoihin matkustamisen ja Pohjois-Korean suhteen. Miksi haluaisit lähteä Pohjois-Koreaan? Mikä motivoi sinua tekemään matkan sinne? Mikä Pohjois-Koreassa kiinnostaa? Millaisia matkoja olet tehnyt tähän asti? Henkilöt jotka

ovat jo käyneet Pohjois-Koreassa vastaavat muutamaa muuhunkin kysymyseen, muun muassa: Haluaisitko mennä Pohjois-Koreaan uudelleen?

2.3.2 Internetkeskustelut

Internetkeskustelut ovat tiedonlähteinä kaksiteräinen miekka. Mielipiteitä kysyessä vastauksia voi saada runsaasti, mutta Internetissä ihmiset usein sanovat asioita, joita eivät tarkoita tai jotka eivät pidä paikkaansa. Onkin syytä kyseenalaistaa netin välillä avoimella keskustelupalstalla saamiaan vastauksia.

Internetillä on noin 3,2 miljardia käyttäjää (Tuohinen 2016), joten ei ole ihme, että sillä tavoittaa paljon ihmisiä. Tutkimuksen kannalta oikeiden henkilöiden tavoittaminen on kuitenkin hankalaa, sillä opinnäytetyön kannalta sopivat ihmiset eivät ole järjestäytyneet tietyille sivustoille, jolloin heihin olisi helpompi ottaa kontaktia.

2.3.3 Blogit ja vlogit

Blogit, eli sivustot, joille yksi tai useampi henkilö voi kirjoittaa tekstejä. Perinteisesti kyseessä on päiväkirjamallinen sivusto. Blogitekstit kuitenkin voivat perustua vahvasti kyseisen blogin teemaan, esimerkiksi matkailuun, perhe-elämään tai ruuanlaittoon. On myös hyvä muistaa, että kyseessä on lähes poikkeuksetta, jonkun henkilökohtainen blogi, jolloin esitetyt mielipiteet ovat vain kirjoittajan näkemyksiä. (Wikipedia 2017a.)

Vlogit, eli videoblogit, ovat blogimerkintöjen kaltaisia, mutta videomuodossa tehtyjä, usein lyhyitä, päiväkirjamerkintöjen kaltaisia tuotoksia. Idea on sinänsä sama kuin blogeissa, mutta tekstien sijaan tuotetaan videoita (Kyyti).

2.4 Toteutus ja aikataulu

Tutkimus alkoi teoriaosuuden tiedonhankinnalla ja se aloitettiin kesäkuussa 2017 ja jatkui syksyyn asti. Alkuperäisenä tavoitteena oli saada kesäkuukausien aikana koko teoria kirjoitettua ja keskittyä sitten empiriaan tarvittavaan tiedonhankintaan ja haastatteluihin. Opinnäytetyö eteni kuitenkin hieman hitaammin kesäkuukausina, kuin mitä oli suunniteltu, ja teoriaosuuden laatiminen jatkui vielä syyskuun puolella. Tutkimuksen aikataulu suunniteltiin joulukuun valmis-

tumispäivää silmällä pitäen. Tiedonhankintaan oli varattava eniten aikaa, sillä aihe ja tiedonhankintamenetelmät vaativat kontaktin ottamista useisiin ihmisiin sekä kasvotusten, puhelimitse että Internetin välityksellä

Alkuperäisen aikataulun mukaisesti Internetissä käytävät keskustelut aloitettiin elokuun alussa. Niitä varten kaksi eri verkkosivustoa valittiin keskustelualustoiksi. Yhtenä alustana toimi AskReddit, sen monimuotoisen ja suuren käyttäjämäärän vuoksi. Tälle sivustolle luotiin elo- ja syyskuun aikana yhteensä 5 eri keskustelua, joista neljään osallistui ihmisiä. Viidenteen keskustelunavaukseen ei reagoanut kukaan. Facebook toimi toisena keskustelualustana. Siellä keskustelu aloitettiin syyskuun puolessavälissä ja se julkaistiin suljetussa ryhmässä ”Geek Women Unite! (Finland). Ryhmä valikoitui keskustelualustaksi siksi, että ryhmässä oltiin valmiita keskustelemaan vakavammin eri aihepiirien aiheista ja uskoin saavani runsaasti erilaisia mielipiteitä. Tämä paljastui todeksi ja löysin tämän keskustelun avulla myös haastateltavia.

Tutkimukseen käytettiin viiden eri henkilön haastattelua. Haastateltuina olivat Jouni Kiviniitty, Elina Havu, Estée Turk, Petri Ojala sekä Mandala Travelin edustajana Tommi Laitervo. Kiviniitty, Havu ja Ojala edustivat jo maassa käyneitä ja Turk matkaa vasta suunnittelevaa. Tavoitteenani oli jo työn alussa haastatella myös matkatoimistoa ja päädyin haastattelemaan Mandala Travelia. Se oli ainut neljästä Pohjois-Koreaan matkoja järjestävästä matkatoimistosta, joihin otin yhteyttä, joka suostui haastatteluun. Haastattelut suoritettiin syyskuun lopussa ja lokakuun alussa. Näiden haastattelujen yhteydessä sain uusia kontaktitietoja mahdollisista haastateltavista, mutta haastatteluiden perusteella huomasin valinneeni juuri sopivat henkilöt haastatteluihin. Kiviniitty edusti henkilöä, joka on käynyt maassa, muttei halua sinne uudelleen. Havu haluaa uusia matkansa muutamien vuosien päästä ja ottaa poikansa sinne mukaan. Ojala voisin harkita uutta matkaa Pohjois-Koreaan, mutta ei ensisijaisesti ole uusi-massa matkaansa. Turk edustaa haastatteluissa ainoana, joka vasta suunnittelee matkaa.

Tutkimuksessa tietoa kerättiin myös vlogeista ja blogiteksteistä. Näitä lähteitä etsittiin aktiivisesti syys- ja lokakuunaikana, mutta myös satunnaisesti sitä ennen. Nämä valittiin tiedonlähteiksi lisäämään tutkimuksessa käytettävien lähtei-

den monipuolisuutta. Ne kuitenkin paljastuivat hieman haastaviksi lähteiksi, sillä suurin osa löydetyistä blogeista ja vlogeista keskittyi ainoastaan matkakertomuksiin. Tämä tarkoitti sitä, että tutkimuksessa käytetyt blogit ja vlogit valikoitiin sen perusteella, kerrottiinko niissä perusteluita matkan tekoon.

Kaiken kaikkiaan tutkimukseen oli varattu aikaa kesäkuusta marraskuuhun. Työskentely aloitettiin teoriasta, jonka jälkeen siirryttiin keskusteluihin ja haastattelvien etsimiseen. Haastateltaviin otettiin yhteyttä syyskuun lopulla ja lokakuun alussa ja ne toteutettiin pääosin lokakuun alussa. Haastatteluiden jälkeen ne litteroitiin ja varsinaisen empirian kirjoittaminen aloitettiin. Siihen varattua aikaa oli marraskuun puolelle, jolloin viimeiset tarkastukset ja korjaukset tehtiin.

3 Matkailu

Ihmiset matkustavat jatkuvasti paikasta toiseen. On kuitenkin olemassa erilaisia määritelmiä matkailulle ja matkailijalle. Onkin hyödyllistä tarkentaa, mitä näillä kahdella termillä tarkoitetaan ja miten niitä voidaan määritellä.

Tässä luvussa perehdytäänkin matkailuun ja matkailijaan käsitteinä sekä erilaisiin matkailijatyyppeihin, muun muassa mitä tarkoittaa primäärinen ja sekundäärinen matkailukohde, ja tutustutaan paremmin matkakohteiden vetovoimatekijöihin. Luvussa käsitellään myös lyhyesti millaiset asiat vaikuttavat matkailuun.

3.1 Määrittely

Matkailu voidaan määritellä monella eri tavalla. Riippuen kuka sen määrittelee ja miten se halutaan rajata, matkailu voidaan myös jakaa useampaan alakäsitteeseen. Yleisesti ottaen, matkailu on poistumista paikasta, jossa yleensä ollaan, esimerkiksi kotoa, toiseen paikkaan, jossa oleskellaan korkeintaan 12 kuukautta. (Verhelä 2014.)

Maantieteellisesti matkailu voidaan myös jakaa kahteen osaan: kotimaassa tapahtuvaan ja ulkomailla tapahtuvaan matkailuun. Kotimaan matkailulla tarkoitetaan matkailua, joka tapahtuu matkailijan oman kotimaan sisällä. Ulkomaan matkailu taas sisältää kaiken kotimaan ulkopuolella tapahtuvan matkailun. Ulkomaan matkailu on mahdollista jakaa vielä maahan tulevaan (inbound) ja

maasta lähtevään (outbound) matkailuun. Ulkomaan matkailu koostuukin kotimaisista outbound-matkailijoista ja ulkomaisista inbound-matkailijoista. (Verhelä 2014, 19.)

Esimerkiksi Hunziker ja Kraft (1941) määrittelevät sen olevan ilmiöiden ja suhteiden summa, joka syntyy, kun kohteeseen matkustaa ja siellä viipyy ihmisiä muualta, ilman, että heillä on tarkoitus asua tai jäädä kohteeseen pysyvästi. UNWTO:n (2012) mukaan matkailu voidaan määritellä seuraavasti: *Matkailu (tourism) on matkustamista, jossa ihmiset matkustavat normaalin elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä yhtäjaksoisesti korkeintaan yhden vuoden vapaa-ajanvieton, työmatkan tai muun syyn takia.* Matkailua voidaan myös määritellä sen keston mukaan. Matkailulle on annettu ylärajaksi 12 kuukautta, mutta minimikesto ei ole määritetty. Kuitenkin esimerkiksi päiväkävijöihin lasketaan ne, jotka matkaavat alle 24 tuntia. (Verherä 2014, 19.)

Matkailua voidaan määritellä myös sen pääsääntöisen syyn mukaan esimerkiksi kolmeen ryhmään. YK:n (1979) määritelmän mukaan nämä kolme ryhmää ovat loma- ja vapaa-ajan matkat, työmatkat ja matkat muista syistä. Loma- ja vapaa-ajan matkailun motiiveiksi lasketaan muun muassa virkistys kulttuuritapahtumat ja urheilu. Yhtenä osana voidaan myös pitää ystävien ja sukulaisten tapaamista. Työmatkailua voidaan myös jakaa pienempiin osiin, kuten kokous- ja kannustematkailuun, sekä muuhun työmatkailuun. Matkat muista syistä sisältävät esimerkiksi opiskeluun, uskontoon, terveydenhoitoon tai kauttakulkuun liittyvän matkailun. (Vuoristo 2006, 16 - 17.)

3.2 Matkailijat

Matkailijalla (tourist, overnight visitor) tarkoitetaan yöpyvää matkailijaa, joka viettää vähintään yön matkan kohteessa joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa. Kansainvälinen matkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön matkan kohteena olevassa maassa. Kotimaanmatkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön matkan kohteena olevassa paikassa. Matkailija joka ei yövy yhtään kertaan matkansa aikana on päivämatkailija (päiväkävijä). (Verhelä 2014.)

Stanley Plogin jaottelun mukaan, matkailijat voi jakaa kolmeen tyyppiin: allosentrikkoihin, midsentrikkoihin ja psykosentrikkoihin. Jaottelut perustuvat matkailijoiden psykograafisiin ominaisuuksiin. (Saarinen 2015.)

Allosentrikköä voi kuvailla itsenäiseksi, opasta kaipaamattomaksi matkaajaksi, joka valitsee kohteikseen uudet ja ”oudot” kohteet. Allosentrikko ei vaadi kohdemaaltaan korkeaa palvelutasoa ja haluaa uusia kokemuksia ja elämyksiä. Tällainen matkailija on myös kiinnostunut vieraista ihmisistä ja paikallisesta kulttuurista. (Saarinen 2015.)

Vastakohtaisesti psykosentrikko haluaa tutun ja turvallisen matkan. Tähän tyyppiin kuuluvat eivät halua poistua omalta mukavuusalueeltaan ja kaipaavat opastusta. Tavallisesti psykosentrikko haluaa valmiita paketteja, opastusta ja pysyttelee mielellään turistikuplan sisäpuolella. Heillä ei ole yleensä vahvaa kielitaitoa tai kulttuurin ymmärrystä. (Ruotsi 2014.)

Allosentrikon ja psykosentrikon välissä on midsentrikko, jolla on molempien edellä mainittujen ominaisuuksia. Tämän tyyppin edustaja kaipaa opastusta ja turvallisuutta, muttei yhtä paljon kuin psykosentrikko. Matkailija omaa pintapuolista ymmärrystä ympäröivästä kulttuurista ja yleiskielitaidon, yleensä englannin kielen. (Ruotsi 2014.)

3.3 Attraktiot

Attraktioita voidaan luokitella erilaisin tavoin, mutta yksinkertaistettuna attraktiolla tarkoitetaan matkakohdetta, jolla on vetovoimatekijöitä, jotka saavat ihmiset matkustamaan kohteeseen. Esimerkiksi paikat, tapahtumat ja ilmiöt, jotka houkuttelevat matkailijoita, lasketaan attraktioiksi. (Verhelä 2014, 135.)

Primäärinen attraktio eli matkakohde on matkan ensisijainen kohde, jossa viivytään useampi päivä. Sekundäärinen matkakohde on niin sanottu välietappi, jossa vieraillaan matkan aikana, mutta se ei ole matkan pääkohteena. (Verhelä 2014, 135.) Esimerkiksi laskettelukeskus on primäärinen matkakohde. Ravintola, jossa pysähdytään syömään matkalla laskettelurinteeseen, on vastaavasti sekundäärinen, koska se toimii välietappina.

Attraktiota voidaan myös tarkastella sen houkuttelevuuden mukaan. Se kuinka laajalta alueelta attraktio houkuttelee matkailijoita paljastaa mihin luokkaan se kuuluu. Houkuttelevuus voidaan luokitella karkeasti kolmeen luokkaan. Ensimmäinen on paikallinen, jolloin suurin osa kävijäkunnasta on paikallisia. Toisella

asteella kävijäkunta houkuttelee jo koko maan matkailijoita paikalle, ja siksi sitä kutsutaankin kansalliseksi luokaksi. Kolmas ja viimeinen luokka on kansainvälinen ja houkuttelee paikalla kansainvälisesti kävijöitä eripuolilta maailmaa. Eri luokat eivät myöskään sulje toisiaan ulos ja attraktio voi olla kaikkia kolmea samaan aikaan. (Verhelä 2014, 135.)

3.4 Matkailukohteiden vetovoiman luokittelu

Vetovoima muodostuu kaikesta siitä, mitä kohteessa on ja mitä se tarjoaa kokonaisuudessaan matkailijalle. Vetovoimatekijät ovat ominaisuuksia, jotka tekevät kohteesta mielenkiintoisen ja saavat ihmiset valitsemaan tietyn paikan matkakohdeekseen. Ensisijaisesti edellä mainitut ominaisuudet ovat aina positiivisia, mutta myös negatiiviset ominaisuudet saattavat olla vetovoimatekijöinä. Esimerkiksi mustanturismin vetovoima koostuu ominaisuuksista, jotka voidaan luokitella negatiivisiin ominaisuuksiin, kuten sota, väkivalta, ja vankilat. (Verhelä 2014, 136.)

Vetovoimatekijät voidaan luokitella esimerkiksi kahteen osaan; fyysisiin, käsin kosketeltaviin asioihin ja abstraktimpiin asioihin, kuten palveluun ja turvallisuuteen. Fyysisiin vetovoimatekijöihin kuuluu muun muassa rakennukset, erilaiset rakennetut kohteet, esimerkiksi nähtävyydet, ravintolat ynnä muut. (Verhelä 2014, 21.)

Eri asiat voivat toimia vetovoimatekijöinä erilaisille matkailijoille. Matkailija kohdaisiin vetovoimatekijöihin vaikuttaa paljon, mitä tämä vaatii matkakohdeeltaan. Jollekin tärkeää on kulttuuri, jolloin kulttuurillisesti mielenkiintoiset kohteet ovat vetovoimaisia, esimerkiksi UNESCO:n maailmanperintölistan kohteet. Luonto houkuttelee myös erilaisia matkailijoita. Esimerkiksi vuoristoon houkutellaan sekä maiseman ihailijoita, kiipeilijöitä, kuin tähtiharrastajia. Myös palveluilla ja niiden määrällä ja laadulla on merkitystä. Joku vaatii kaikki mahdolliset palvelut, kun taas toinen saattaa olla itsenäisempi matkailija ja vältellä turistikuplia monipuolisine palveluineen. (Peda.net 2015.)

3.5 Matkailuun vaikuttavia tekijöitä

Matkakohteita ei valita arpomalla, vaan sen takana on aina erilaisia tekijöitä, joiden summana tulee päätös matkustaa johonkin tiettyyn kohteeseen. Päätökseen vaikuttavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi matkan kustannukset ja kohteen ilmasto. Nämä vaikuttavat tekijät voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia. Positiiviset määreet ovat yleensä niitä, jotka vetävät puoleensa ja negatiiviset niitä, jotka saavat ihmiset välttämään kohdetta. Määreet jakautuvat kuitenkin positiivisiin ja negatiivisiin muun muassa henkilön omien arvojen, motiivien ja mieltymysten mukaisesti. Näiden määreiden avulla syntyy kokonaisuus matkakohdetta kohtaan, joka viime kädessä ratkaisee, haluaako matkailija matkustaa kyseiseen kohteeseen. (Vuoristo 2002, 50 - 51.)

2006 julkaistun tutkimuksen mukaan suomalaiset kiinnittävät eniten huomiota matkakohteen kulttuuriin, turvallisuuteen ja nähtävyyksiin. Erityisesti lapsiperheiden matkakohteen valintaan vaikuttaa terrorismi. Esimerkiksi Lähi-itä ja Venäjä ovat kohteita, joita lapsiperheet välttelevät. Terrorismista huolissaan olevat suhtautuvat kriittisesti usein myös moniin Aasian kohteisiin, kuten Kiinaan, Japaniin, Vietnamiin ja Thaimaahan. Noin puolet pitivät nähtävyyksiä tärkeänä kohdetta valittaessa. Suunnilleen yhtä moni haluaa matkustaa jonnekin lämpimään ja jossa on edullista tehdä ostoksia. (Mtv 2006.)

4 Matkailun ja matkailijan motiivit

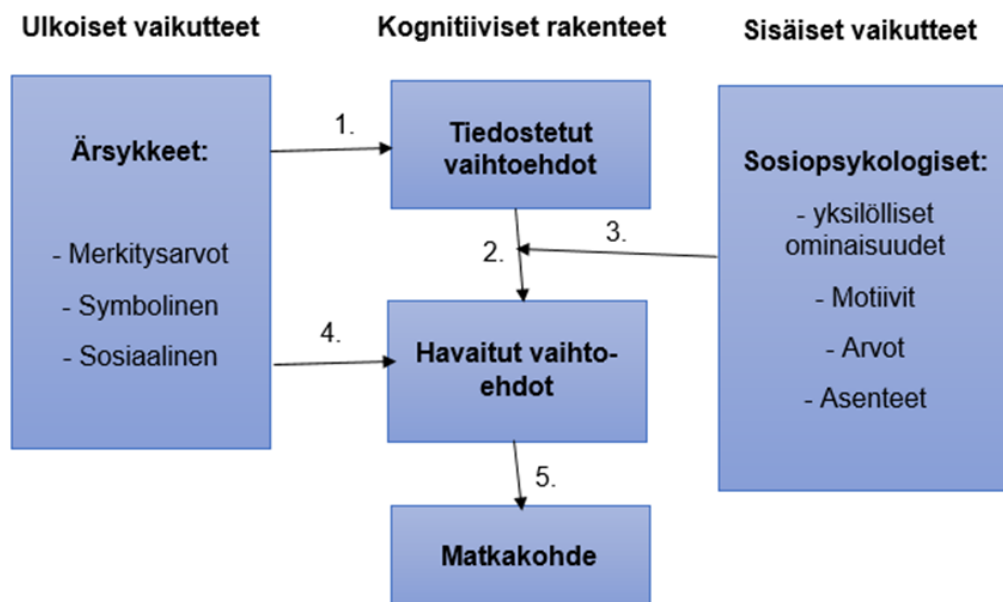
Motiivi tarkoittaa syytä tai aiheutta, joka ajaa tekemään tai toimimaan tietyllä tavalla. Motiivit voivat olla joko tiedostettuja tai tiedostamattomia. Motiivista johdetaan sana motivaatio, joka on erilaisten motiivien aikaansaama tila, joka ajaa yksilöä toimimaan motiivien ohjaamana. (Otavan opisto 2015.)

Seuraavissa kappaleissa tutustutaan tarkemmin, kuinka motiivit vaikuttavat, ja mitkä ovat yleisimpiä motiiveja matkailuun. Motiiveja tarkastellaan sekä yleisesti että nimenomaan matkailun näkökulmasta.

4.1 Miten motiivit vaikuttavat?

Motiivit määrittelevät ensisijaisesti sen, onko matka onnistunut, eli tuleeko matkailijan odotukset ja tarpeet täytetyiksi matkan aikana. Matkanjärjestäjille onkin elintärkeää ymmärtää, millaisia tarpeita matkailijoilla on ja kuinka ne voidaan täyttää. Motiivit paljastavat näitä tarpeita ja siksi motiivien merkitystä ei tule unohtaa. (Kurki 2008, 82.)

Motiivit vaikuttavat paljon siihen millainen matka valitaan. Erilaiset motiivit ja tarpeet paljastavat mitä matkailija odottaa ja haluaa kohteelta. Jos matkan motiiveina on vaihtaa maisemaa ja päästä lämpimään ilmastoon, ei matka lumiin Lappiin tule tyydyttämään matkailijan tarpeita tai vastaa odotuksia. (Kurki 2008, 83.)

Kuva 1. Um ja Cromptonin mallia mukaileva kuvaaja matkakohteen valinnasta (Decorp 2006, 30)

Um ja Crompton kuvailevat kuvassa 1 olevan mallin avulla, miten päätös matkakohteesta syntyy. Päätöksen tekoon vaikuttavat sekä ulkoiset että sisäiset vaikutteet. Tiedostetut vaihtoehdot sisältävät kaikki henkilön tiedossa olevat matkakohdet ja havaitut vaihtoehdot sisältävät vain ne, joita harkitaan matkakohdeeksi ja joiden joukosta lopullinen matkakohde valitaan. Alla selitetään tarkemmin mitä kuvan eri vaiheissa tapahtuu. (Decorp 2006, 30.)

1. Uskomusten muodostuminen kohdeominaisuuksista (passiivisen tiedon saannin tai satunnaisen oppimisen kautta)
2. Kohdevalintaprosessin aloittaminen sen jälkeen, kun yleinen päätös lähteä lomamatkalle on tehty (mukaan lukien tilannerajoittavat tekijät)
3. Tiedostettujen vaihtoehtojen kehitys havaituiksi vaihtoehtoisiksi
4. Uskomusten muodostaminen havaittujen vaihtoehtojen kohdeominaisuuksista (aktiivisen tiedonhaun kautta)
5. Tietyn matkakohteen valinta havaituista vaihtoehtoista (Decorp 2006, 30.)

4.2 Motiiveja matkailemiseen

Matkailu tyydyttää aina jonkin tarpeen. Abraham Maslowin tarvehierarkian (Kuva 2) mukaan tarpeiden perustana on fysiologiset ja turvallisuuteen perustuvat tarpeet. Tarvehierarkian perustana on ajatus, että mikäli alemman tason tarpeet on tyydytetty, tavoittelee ihminen seuraavaan tasoon liittyvien tarpeiden täyttämistä (Ross 1994). Alemman tason tarpeiden täyttämiseen keskitytään kaikilla järjestetyillä matkoilla lähes poikkeuksetta, mutta vastaavasti ylemmät, itsetoteutuksen ja -kunnioituksen tarpeet, saavat huomattavasti vähemmän huomiota. (Kurki 2008, 82.)

Kuva 2. Maslowin tarvehierarkia (Ross 1994)

Yhdeksi selkeimmistä motivaatiotekijöiden luokitteluista on kutsuttu McIntoshin ja Goeldnerin tekemää nelijakoa. Se jaetaan fyysisiin tekijöihin, kulttuuritekijöihin, ihmisten välisiin tekijöihin ja status- ja arvotekijöihin. Fyysisiin tekijöihin si-

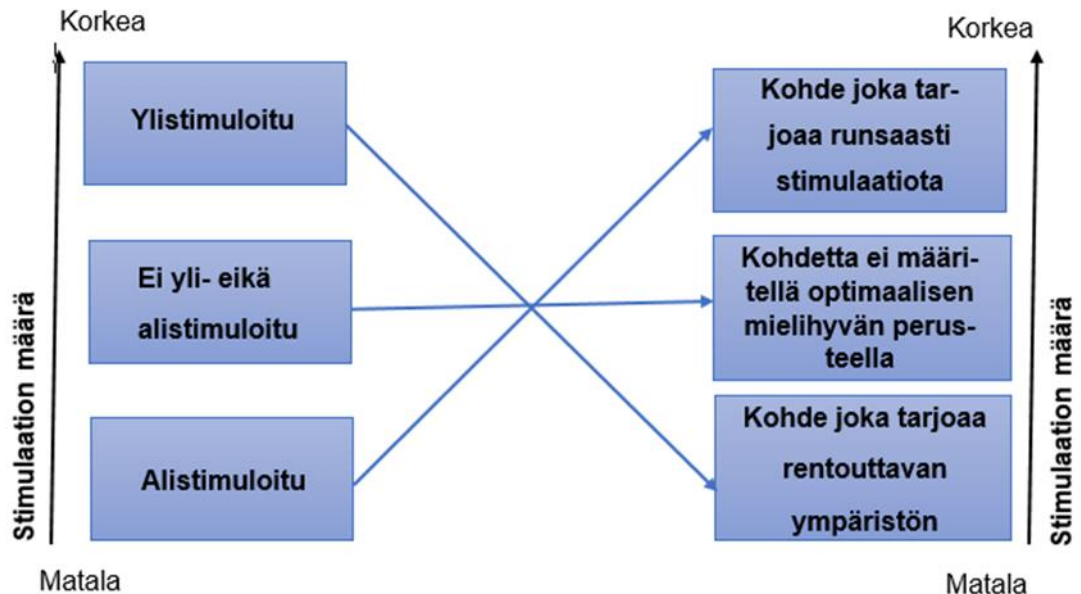
sältyy kaikenlainen virkistävä toiminta, urheilu, terveys ja huvittelu. Kulttuuriteki-
jöihin sisältyy halu oppia kulttuureista ja paikallisten elämästä. Ihmisten väliset
tekijät ovat halu tavata ihmisiä, vieraila sukulaisten ja ystävien luona, sekä ha-
lua ottaa taukoa arkisemmista ihmissuhteista ja työympäristöstä. Status- ja ar-
votekijät nimensä mukaisesti keskittyvät henkilön arvojen mukaiseen tekemi-
seen ja statuksen kohottamiseen. Se toteutetaan usein syventämällä omia tieto-
ja, parantamalla omia kykyjä ja pönkittämällä omaa egoa eri keinoin. (Vuoristo
2002, 42.)

Matkailijoiden motiiveja voidaan tutkia myös Josë Llull Peñalban kehittämien
matkatyyppien avulla. Näitä tyyppejä ovat muun muassa ”puhtaat” lomamatkat,
niin sanottu ”haihtuva” turismi, kulttuuri- ja ympäristömatkat, etnologiset matkat,
sekä henkiset tai spirituaaliset matkat. (Kurki 2008, 84–86.)

”Puhtaat” lomamatkat ovat perinteisimmin matkoja aurinkokohteisiin ja tarkoi-
tuksena on viihtyä ja rentoutua. Massaturismi ja perinteiset lomailijat kuuluvat
tähän ryhmään. ”Haihtuvalla” turismilla viitataan esimerkiksi työmatkan aikana
tapahtuvaan nopeaan paikallisessa kohteessa piipahtamiseen. Kulttuurimatkan
motiivina on usein oppiminen ja siinä keskitytäänkin usein paikalliseen kulttuu-
riin ja historiaan. Ympäristömatkojen motiivit kohdistuvat kasvistoon, eläimis-
töön, yleisesti ottaen ympäristöön ja maisemiin. Etnologisia matkoja tekevät
tavoittelevat autenttisia kokemuksia ja haluavat kokea omasta elämästään poik-
keavaa elämää, tutustua paikalliseen väestöön ja heidän tapoihinsa. Hengelli-
sen matkan tekee usein esimerkiksi pyhiinvaeltaja tai lähetyssaarnaaja, ja mat-
kan tavoitteena on mennä jonnekin, jossa voi kohdata itsensä eksistentiaalisella
tasolla. (Kurki 2008, 84–86.)

Iso-Aholan (1982) mukaan vapaa-aikaan liittyvät motiivit voidaan jakaa kolmeen
osaan (Kuva 3). Niissä ihminen tavoittelee eri näkökulmista optimaalista mieli-
hyvää. Tätä teoriaa on mahdollista soveltaa myös matkailuun. Teorian mukaan
henkilö on joko ylistimuloitunut lähiympäristössään, ei saa tarpeeksi stimulaatio-
ta lähiympäristössään tai henkilöllä ei ole selvästi yli- tai alistimuloitunut. Ylisti-
muloitunut hakeutuu kohteeseen, jossa tämän on mahdollista paeta stimuloin-
tia, esimerkiksi stressiä, rentoutumalla. Liian vähän stimulaatiota saava taas
hakeutuu kohteeseen, joka tarjoaa lisästimulaatiota, esimerkiksi aktiivilomakoh-

teisiin. Kolmannessa tapauksessa stimulaation määrä ei ole kummassakaan ääripäässä, eikä siten vaikuta henkilön motiiveihin kohteen valinnassa. (Holden 2006, 69.)

Kuva 3. Optimaalisen mielihyvän merkitys matkakohteen valinnassa (Holden 2006, 69.)

5 Matkailijoiden profilointi

Matkailijoita voidaan kuvailla ja jaotella monella eri tavalla. Ei ole olemassa yhtä teoriaa, joka olisi selvästi yli muiden. Profilointi määritellään luvussa 2.2.4 ja luvussa 3.2 määritellään, mitä matkailijalla tarkoitetaan ja esitellään Plogin kehittämät matkailijatyypit.

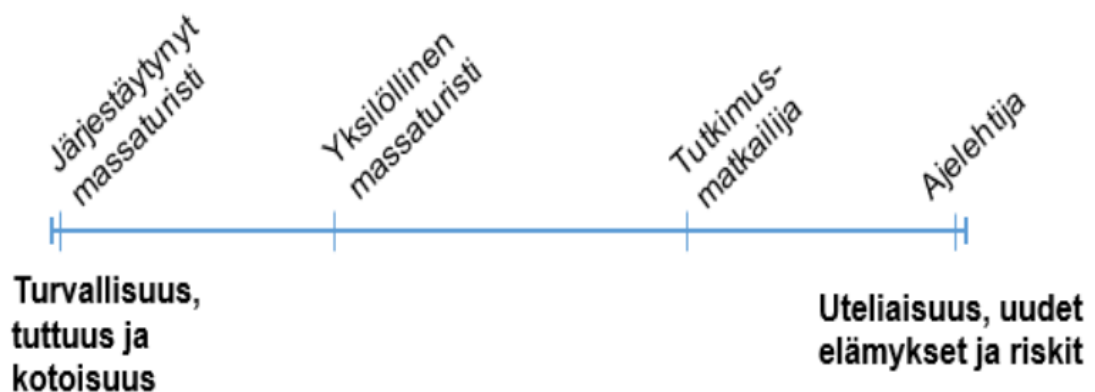
Tässä luvussa esitellään muutamia muita vaihtoehtoisia tapoja profiloida ja luokitella matkailijoita. Sen lisäksi luvussa kuvaillaan, minkälaisia tietoja profiileista on mahdollista saada.

5.1 Matkailijoiden jaottelua

Matkailijatyyppejä ja –segmenttejä on ajansaatossa kehitetty useita erilaisia. Ne voidaan jakaa muun muassa neljän eri indikaattorin avulla. Maantieteelliset, demografiset ja sosio-ekonomiset indikaattorit, sekä aktiviteetit. Maantieteelliset indikaattorit erottelevat matkailijat alueittain. Esimerkiksi ulkomaalaisiin ja koti-

maalaisiin tai kaupunkilaisiin ja maalaisiin. Demografisia indikaattoreita ovat esimerkiksi ikä, sukupuoli, kieli, siviilisääty ja uskonto. Näistä kaksi viimeistä voidaan laskea myös osaksi sosio-ekonomisia muuttujia. Näihin kuuluvat kuitenkin myös esimerkiksi koulutus, tulot, palkallisen vapaan määrä ja omaisuus, kuten loma-asunto tai auto. Nämä kuvaavat matkailijan asemaa yhteiskunnassa. Aktiviteetit voidaan jakaa kahteen perustyyppiin, jotka ovat kulttuuriharrasteisiin ja luontoaktiviteetteihin. (Vuoristo 2002, 39–40.)

Cohenin (1972) tekemä, Goffmanin (1959) tutkimukseen perustuva tapa luokitella matkailijoita, on yksi tunnetuimmista. Tämän luokittelun avulla on mahdollista tunnistaa neljä perustyyppiä, jotka ovat turvallisuuden, tuttavuuden ja kotoisuuden (familiarity), ja uteliaisuuden, uusien elämyksien ja riskien (novelty) välillä (Kuva 4). Nämä neljä perustyyppiä ovat järjestäytynyt massaturisti, yksilöllinen massaturisti, tutkimusmatkailija ja ajelehtija. (Vuoristo 2002, 48.)

Kuva 4. Cohenin luokitus jatkumona (Vuoristo 2002, 48.)

Järjestäytynyt massaturisti valitsee yleensä tutun ja turvallisen kohteen ja suosii matkapaketteja ja niin sanottuja turistikuplia. Yksilöllinen massaturisti on edellä mainittua joustavampi ja aloitteellisempi, mutta valitsee silti yleensä kohteeseen turistikuplan ja ainakin osittain valmiin matkapaketin. Tutkimusmatkailija suunnittelee ja kokoaa itse oman matkansa ja hakeutuu turistikuplien ulkopuolelle. Majoituksessa ja kulkuvälineissä tutkimusmatkailija kuitenkin suosii kohtuullista mukavuutta. Ajelehtija sen sijaan irtautuu kokonaan valmiista matkakokonaisuuksista ja etsii uusia elämyksiä, tuntemattomia olosuhteita, eikä halua

sitoutua aikatauluihin. Tällainen matkailija on myös läheisemmin tekemisissä paikallisten kanssa. (Vuoristo 2002, 48.)

Matkailijoita voidaan luokitella myös heidän matkailumotiiviansa mukaan. Esimerkiksi Crompton (1979) jakoi matkustusmotiivit sosiopsykologisiin perustein seitsemään osaan (Albanese & Boedeker 2002, 108.):

1. Pako arjesta
2. Rentoutuminen
3. Pako sosiaalisesti hyväksyttävistä arkisrooleista
4. Itsetutkiskelu ja -arviointi
5. Statuksen kohottaminen
6. Perhesiteiden tiivistäminen
7. Sosiaalisen kanssakäymisen lisääminen

5.2 Profiilien tarjoama tieto

Profiileihin kerätään tietoa, joilla henkilöä voidaan kuvata. Tässä opinnäytetyössä kerätään tietoa, jolla on merkitystä matkailun näkökulmasta. Tarkastelussa ovat erityisesti erilaiset piirteet, jotka paljastavat mihin matkailijatyyppeihin he sopivat tyypillisimmin. Näitä asioita ovat esimerkiksi aikaisemmat matkat, asiat jotka motivoivat tekemään matkoja ja taustatietoja esimerkiksi koulutuksesta tai työpaikoista.

Matkatoimisto Mandala Travel antoi tietoa heidän keskimääräisistä Pohjois-Koreaan matkaavista ihmisistä. Tietoa saatiin muun muassa keskimääräisestä iästä, matkalle lähtevien ryhmien koosta, tavallisimmista motiiveista matkalle, kyselijöiden määrästä ja matkustavatko ihmiset yksin, sekä esimerkiksi arvioita nuorten vähäisen määrän syistä. Näistä pystyy luomaan peruskäsityksen matkailijasta, jota tarkastellaan muun muassa Internet-keskusteluihin osallistuneisiin ihmisiin. (Laitervo 2017.)

Tutkimuksen aikana kerätyistä motiiveista on myös mahdollista päätellä erilaisia asioita. Esimerkiksi henkilöiden kertoessa motivaatioksi nähdä ja kokea itse, se voidaan liittää esimerkiksi matkailijatyyppeihin, jotka haluavat oppia uutta ja kokea elämyksiä. Matkailijasta kertoo myös millaiset asiat tätä motivoivat matka-

kohdetta valitessa. Henkilö joka haluaa rentoutumaan, lähtee yleensä täysin erilaiselle matkalle, kuin henkilö joka haluaa seikkailla.

6 Korean demokraattinen kansantasavalta

Korean demokraattinen kansantasavalta, tavallisemmin Pohjois-Korea, sijaitsee Itä-Aasiassa Korean niemimaalla. Sen rajamaina ovat Kiina ja Venäjä pohjoisessa ja Etelä-Korea etelässä. Maata johtaa tällä hetkellä kansallisen puolustuskomission puheenjohtaja Kim Jong Un, isänsä Kim Jong Ilin ja isoisänsä, ikuiseksi presidentiksi julistetun, Kim Il Sungin jälkeen. (The World Factbook 2017.)

Pohjois-Korean pääkaupunki on Pjongjang, jossa arvioidaan olevan noin 2,7 miljoonaa asukasta (Hokkanen 2016, 291). Vuonna 2016 koko maan asukasluvun arvioitiin olevan noin 25,1 miljoonaa (The World Factbook 2017).

6.1 Pohjois-Korean historiaa

Korean demokraattinen kansantasavalta on varsin nuori muihin maihin verrattuna. Vielä 1900-luvun alussa oli olemassa vain yksi Korea. Korea oli ollut sekä Kiinan, että Japanin vallan alaisena ja Neuvostoliitolla oli myös ajoittain ollut sormensa pelissä. (Vesterinen ym. 2000.)

1900-luvun alussa Japani piti Koreaa protektoraattinaan, eli suojelualueena. Hyvin pian Korean asema muuttui kuitenkin protektoraatista siirtomaaksi ja Japanin ote Korean politiikasta ja taloudesta kasvoi. Korealla oli haluja itsenäistyä, mutta kapinoinnista huolimatta se ei kyennyt irtautumaan Japanin vallasta. (Vesterinen ym. 2000, 150 - 168.)

Toisen maailmansodan aikana Japanin miehittämät alueet tuli palauttaa aikaisempaan valtioyhteyteensä ja samalla Korealle palautettiin itsenäisyys. Sodan aikana Neuvostoliiton sotiessa Japania vastaan se sai haltuunsa Korean pohjoiset osat ja vastaavasti Japanin antautuessa Yhdysvallat otti haltuunsa eteläisen Korean. Alun perin suunniteltuna oli yhdistää jakautunut maa 5 vuoden holhoamisen jälkeen, mutta maan jakautuminen mahdollisti erilaisen poliittisen kehityksen pohjoisessa ja etelässä. (Vesterinen ym. 2000, 169.)

Molemmat sekä etelä että pohjoinen halusivat yhdistymistä, mutta kumpikaan osapuoli ei ollut valmis alistumaan toisen hallinnoitavaksi. Molemmiin puolin syntyi vahvemmin palo yhdistää Korea sotilaallisin keinoin, kun rauhanomaiset toimet todettiin tehottomiksi. Korean sota etelän ja pohjoisen yhdistämiseksi puhkesi kesäkuussa 1950. Yleisesti ottaen Korean sodan aloittajana on pidetty Pohjois-Koreaa, mutta aivan varmasti ei voida sanoa, etteikö myös etelä olisi voinut olla aloittavana osapuolena. (Vesterinen ym. 2000, 169 - 172, 178 - 179.)

Korean sodan aikana pohjoinen pääsi ensin niskan päälle ja valtasi melkein koko niemimaan Neuvostoliiton avustuksella. Yhdysvallat kuitenkin puuttuivat tilanteeseen antamalla sotilaallista tukea etelälle, ja siten sodan suunta muuttui tasaisemmaksi. Yhdysvaltojen avulla ja YK:n osallistuessa sotaan raja tuotiin pohjoisemmaksi ja vasta Kiinan puututtua tilanteeseen marraskuussa raja siirtyi suunnilleen alkuperäiselle 38. leveysasteen paikkeille. (Vesterinen ym. 2000, 180 - 183.)

Rauhanneuvottelut alkoivat 1951, mutta virallista rauhaa ei koskaan solmittu. Tälläkin hetkellä voimassa on aseleposopimus, jota ei kuitenkaan virallisesti allekirjoitettu Etelä-Korean hallituksen toimesta. Sopimuksen yhteydessä sovittiin uusi rajalinja 38. leveysasteen paikkeilta, joka oli lyhyempi ja helpommin puolustettavissa. (Vesterinen ym. 2000, 183 - 184.)

Vaikka kumpikin osapuoli kärsi sodan takia suuria tuhoja, oli Pohjois-Korealla etulyönti asema, sillä teollisuus oli keskittynyt Japanin siirtovaltakauden aikana pohjoiseen. Niinpä ensimmäisen parin kymmenen vuoden aikana pohjoisella meni taloudellisesti paremmin kuin etelässä. Pohjoisessa johtoon asettui sosialistinen Kim Il Sungin johtama puolue. Puolue sai paljon vaikutteita sosialistilta liittolaisiltaan ja noudatti pitkälti marxismi-leninistisiä oppeja. Kuitenkin halu säilyttää oma linjansa poiki Juche-aatteen synnyn. Tämä aate keskittyy muun muassa eristäytymiseen, omavaraisuuteen ja maassa kehittyneeseen ainutlaatuiseen henkilökulttiin, joka nosti Kim Il Sungin ”suureksi johtajaksi”. (Vesterinen ym. 2000, 174 - 178, 184 - 185, 198 - 201.)

Pohjois-Korean talous nojasi pitkälti sen liittolaisten antamaan apuun ja kaupankäyntiä käytiin liittolaisten kanssa niin sanotuilla ”asevelihinnoilla”, jotka ei-

vät olleet erityisen kannattavia Neuvostoliitolle tai Kiinalle. Järjestelmän heikoudet, voimakkaasti kasvaneet puolueelliset ja sotilaalliset menot sekä talouden rakenteelliset ongelmat ajoivat Pohjois-Korean 1990-luvun nälkäkatastrofiin. (Vesterinen ym. 2000, 186,192 - 198.)

6.2 Pohjois-Korea tänään

Pohjois-Koreasta on vaikea saada luotettavaa tietoa, mutta viime aikoina tiedon määrä on kasvanut, kun maassa on vierailut enemmän ihmisiä ja loikkareiden tarinoista on julkaistu uusia kirjoja. Ihmiset ovat kiinnostuneempia mitä Korean niemimaalla tapahtuu, koska viime aikoina media on nostanut enemmän esille esimerkiksi Pohjois-Korean ohjusuhittelua (Ortamo 2017a).

Transparency Internationalin korruptio indeksin mukaan Pohjois-Korea on maailman kolmanneksi korruptoitunein maa, jota pahemmin korruptoituneimpia maita ovat vain Etelä Sudan ja Somalia. Vuonna 2011 maa oli maailman korruptoitunein. Maassa rikotaan myös jatkuvasti ihmisoikeuksia. Pohjois-Korea ei myönnä esimerkiksi vankileirien olemassa oloa tai julkisia teloituksia, mutta useat eri lähteet ja satelliittikuvat ovat paljastaneet, että viralliset tahot vain peittelevät totuutta. Maa myös järjestelmällisesti kieltää tekevänsä ihmisoikeusrikkomuksia. (Transparency International 2016, Koskinen 2016.)

Pohjois-Korea on yksi maailman sulkeutuneimmista maista, mutta senkin rajojen sisälle vuotaa tietoa muusta maailmasta. Esimerkiksi viime vuosikymmenen alussa Hallyu eli eteläkorealainen popkulttuuri nousi pinnalle ja se on löytänyt tiensä myös Pohjois-Korean rajojen sisäpuolelle. Käytännössä jokainen pohjoiskorealainen on jossakin vaiheessa katsonut naapurimaansa tv-ohjelmia. Musta pörssi kuljettaa elokuvia ja ohjelmia uskomattoman nopeasti rajojen yli levittäen ohjelmien mukana tietoa ulkomaailmasta Pohjois-Korean kansalaisille. Ohjelmien ja elokuvien hallussapito ja katsominen on kuitenkin laitonta ja rangaistavaa toimintaa. (Hokkanen 2016, 76 - 77.)

Viimeisen muutaman kuukauden aikana (syksyllä 2017) media on keskittynyt toistuvasti Pohjois-Korean tapahtumiin. Esimerkiksi Pohjois-Korean johtaja Kim Jong Un on uhkaillut ydinaseilla (Ortamo 2017a) ja Yhdysvaltojen presidentti Donald Trump on uhkaillut tuhoavansa Pohjois-Korean (Robinson 2017). Tämä

kireä poliittinen ilmapiiri vaikuttaa jo entisestään länsimaalaisten usein negatiiviseen mielikuvaan Pohjois-Koreasta.

6.3 Pohjois-Korean matkailu

Turistikohteita miettiessä ensimmäisenä mieleen ei varmasti suurimalle osalle ihmisistä tule Pohjois-Koreaa. 2009 matkatoimistot arvioivat, että länsimaisia turisteja matkustaa kuitenkin noin 4 000 – 6 000 henkeä vuosittain Pohjois-Koreaan (Borowiec 2014). Pohjoiskorealaisilla kasinoilla on arveltu vierailleen myös mm. yli 50 000 kiinalaista vuosittain, mutta koska uhkapelimatkat Pohjois-Koreaan kiellettiin Kiinassa, ovat pelien perässä matkaavien kiinalaisten luvut laskeneet 2000-luvun alusta huomattavasti (Hokkanen 2016, 227).

Matkailun rakenne

Pohjoiskorealaisella ei ole vapautta matkustaa vapaasti maansa ulkopuolelle ja ilman puolueen lupaa maasta poistuminen on laitonta. Monelle tulee kuitenkin yllätyksenä, ettei maan sisälläkään saa matkustaa ilman erikseen anottua lupaa. Tämä lupa tulee anoa omasta työyksiköstä ja sille tulee olla erityinen peruste. Pääkaupungin Pjongjangin ulkopuolella asuville luvan saaminen on erityisen hankalaa ja lupa usein evätään. (Liberty in North Korea.)

Matkailu Pohjois-Koreassa on pääsääntöisesti naapurimaan Kiinan varassa. Rantapallon (2015) mukaan maahan hyväksytään alle 2 000 länsimaista matkailijaa vuodessa. Korkeampia arvioita, noin 4 000 – 6 000 länsimaista matkailijaa, on kuitenkin tehty aikaisempina vuosina (Borowiec 2014).

Pohjois-Korea kiinnostaa kiinalaisia turisteja. He ovat uteliaita näkemään millainen heidän lähin naapurimaansa on. Lyhyet päivämatkat houkuttelevat myös ihmisiä piipahtamaan rajan toisella puolella ja tutustumaan maan tarjontaan. (Siow 2016.) Kiinan matkailuviranomaiset julkaisivat viimeisimmät lukunsa kiinalaisista turisteista Pohjois-Koreaan 2012. Silloin matkan tehneitä oli noin 237 000. Valtion hallinnoiman uutispalvelun mukaan kuitenkin vuonna 2016 luku oli jo tuplaantunut vuodesta 2012. (Wen 2017.)

6.4 Pohjois-Korean matkailun erityispiirteitä

Pohjois-Koreaan matkustaessa tulee anoa matkustuslupaa ja sen saa vain matkoja tarjoavista matkatoimistoista. Vaikka toimitaisikin oman paikallisen matkatoimistosi kanssa, on hyvä ottaa huomioon, että matkat ovat kuitenkin loppupelissä aina maan hallituksen pyörittämän matkatoimiston toteuttamia. Matkat toteutetaan pääasiassa ryhmissä, jonka mukana kulkee aina paikallinen opas. (Hietala 2015.)

Suomen ulkoministeriö on neuvonut matkustustiedotteessaan noudattamaan erityistä varovaisuutta Pohjois-Koreaan matkustaessa. Syyskuussa 2017 ohjeistusta muutettiin kehotukseksi välttämään tarpeetonta matkustusta Pohjois-Koreaan. Pohjois-Koreassa ei ole Suomen suurlähettilästä ja tarvittaessa kannattaakin ottaa yhteyttä Ruotsin suurlähettilääseen Pjongjangissa. Suurlähettiläs pystyy auttamaan esimerkiksi passin hävitessä tai muissa hätätilanteissa. (Ulkoasiainministeriö 2017.)

Pohjois-Koreasta uutisoidaan myös aina väliajoin tapauksista, joissa turisti on tuomittu yli kymmeneksi vuodeksi työleirille rikottuaan paikallista lakia. Esimerkiksi tammikuussa 2016 Yhdysvaltalainen opiskelija Otto Warmbier pidätettiin ja hänet tuomittiin 15 vuodeksi pakkotyöhön propagandajulisteen varastamisesta (Ortamo 2017b). Kannattaakin pitää huolta, ettei riko paikallisia lakeja ja säännöksiä, sillä kiinni jäädessä ongelma ei välttämättä puhumalla selviä.

6.4.1 Valmistelut

Pohjois-Koreaan matkustavan kannattaa tutustua huolella etukäteen, millaisia asioita matkan aikana voi tulla vastaan. Ulkomaanmatkaa suunnitellessa on otettava huomioon monia eri asioita, kuten kuinka maahan on järkevää matkustaa, miten turvallista maassa on, tarvitseeko hankkia rokotteita tai matkavakuutuksia (Huippu matkailu 2017). Edellä mainitut asiat ovat varsin perinteisiä, mutta Pohjois-Koreaan matkatessa moni asia poikkeaa huomattavasti Välimerelle tehtävästä rantalomasta.

Kaikki Pohjois-Koreaan tehtävät matkat tehdään matkatoimiston kautta (Hietala 2015) ja tavallisesti matkatoimistot hankkivat matkailijan puolesta viisumin, jota

varten matkatoimisto tarvitsee usein noin 2 kuukautta aikaisemmin passikopion. Passin tulee myös olla voimassa puoli vuotta matkan jälkeen ja siinä tulisi olla tyhjiä sivuja. (Aventura 2016.)

Pohjois-Koreaan matkustaessa on myös tärkeää pitää huolta, että on voimassa oleva vakuutus, joka on tarpeeksi kattava matkaa varten. On myös huomioitavaa, että maassa oleva sairaanhoito on hyvin kehittymätöntä. Onkin syytä pitää huolta, että mukana on kaikki tarvittavat lääkkeet ja huolehtia, että kaikki tarvittavat rokotteet ovat voimassa. Rokotuksista huomiota kannattaa erityisesti kiinnittää polio-, jäykkäkouristus- sekä Hepatiitti A&B-rokotteiden voimassa oloon. (Adventura 2016.)

Pohjois-Korean oma valuutta Pohjois-Korean Won (KWP) on saatavilla vain maan sisällä. Maan omaa valuuttaa ei kuitenkaan yleensä käytetä matkan aikana. Maassa voi kuitenkin hyvin käyttää muun muassa euroja tai Kiinan yuaneja (CNY) maksuvälineenä. (Adventura 2016.)

6.4.2 Rajoitukset ja lait

Matkailijoita kehoitetaan aina toimimaan maassa maan tavoilla ja kunnioittamaan paikallisia lakeja ja tapoja. Pohjois-Koreassa matkustava huomaa nopeasti, että ilman opasta turistilla ei ole asiaa liikkua hotellin ulkopuolella. Tavallisinta on, että maahan saapuessa turistijoukolla nimetään kaksi opasta, jotka seuraavat ja opastavat ryhmää koko matkan ajan ja valvovat ettei sääntöjä rikota. Ei ole myöskään ollenkaan tavatonta, että hotellihuoneita salakuunnellaan ja kommunikointia tarkkaillaan jatkuvasti. (Hokkanen 2016, 34.)

Pohjois-Korea rajoittaa ketkä pääsevät maahan. Joidenkin maiden kansalaisilta maahan pääsy on kielletty kokonaan. Vuonna 2010 Pohjois-Korea poisti rajoituksensa Yhdysvaltalaisilta, jotka eivät aikaisemmin ilman erillistä ja poikkeavaa lupaa päässeet maahan (Sylvester 2015). Bårtås ja Ekman kirjoittavat (2011) ilmoittaneensa maahan saapuessaan olevansa taiteilijoita, koska lehtimiehet ja kirjailijat kuuluvat ammatteihin, joiden edustajat eivät ole yleensä tervetulleita Pohjois-Koreaan. Ylen Aasian kirjeenvaihtaja kertoo artikkelissaan (Mäkeläinen 2017), että Pohjois-Koreassa käydessään valvonta oli tarkkaa ja hotellin ulkopuolella oli käytettävä sinistä hihamerkkiä, jossa luki ”toimittaja” koreaksi. Liik-

kuminen ja tiedonhankinta oli tarkoin rajattua, mutta kirjoitettuihin juttuihin ei puututtu.

Valokuvien ottaminen muistoksi matkasta on hyvin tavallista ja yleistä. Kuvien ottoon ei yleensä kuulu mitään erityisiä sääntöjä, joita tulisi noudattaa. Pohjois-Koreassa valokuvaamiseen liittyy kuitenkin paljon rajoitteita. Vääränlainen kuva voi levittää vahingollista tietoa ja kuvaa maasta, ja sellaista ei sallita. Usein kamerat syynätään tarkasti ennen kuin matkailija lähtee Pohjois-Koreasta. Vahingolliset kuvat poistetaan ja sen jälkeen kameran saa takaisin. Esimerkiksi Suuren johtajan patsaan tulee olla kokonaan kuvassa, ihmisiä kuvatessa tulee aina pyytää lupaa ja sotilaiden kuvaamista välttää (Pettersson 2009). Bårtås ja Ekman (2011) mainitsevat kirjassaan, että kaikki digikamerat tarkastettiin ja sopimattomia kuvia poistettiin. Kuitenkin esimerkiksi analoginen järjestelmäkamera sai jäädä rauhaan, kun tullimies huomasi sen tarkistamisen olevan mahdotonta.

6.5 Nähtävyyksiä

Pohjois-Koreassa on useita erilaisia nähtävyyksiä, joihin turistit useimmiten pääsevät tutustumaan maassa ollessaan. Nähtävyydet Pohjois-Koreassa ovat usein propagandaan liittyviä. Pjongjangissa sijaitsevia kohteita ovat esimerkiksi Juche-torni, Kim Il Sungin patsas, Kumsusan Palace of the Sun mausoleumi ja Pjongjangin riemukaari. (Lonely Planet 2017.)

Juche-torni

Kuva 3. Juche-torni (Wikipedia 2017b)

Juche-torni (Kuva 5) on saanut nimensä Juche-aatteen mukaan, ja se on rakennettu Kim Il Sungin 70-vuotispäivän kunniaksi 1982. Se on 170 metriä korkea ja sijaitsee Kim Il Sungin aukiota vastapäätä. (Places Advice 2017.)

Kim Il Sungin patsas

Patsas (Kuva 6) pystytettiin 1972 Kim Il Sungin 60-vuotispäivän kunniaksi. Se oli alun perin kullattu, mutta kiinalaisten vastustuksen takia kulta korvattiin myöhemmin pronssilla. Patsas on tärkeässä asemassa Pohjois-Koreassa ja sen luona vieraillessa turistit yleensä laskevat kukkaseppeleen sen juurelle ja kumartavat. (Lonely Planet 2017.)

Kuva 4 Kim Il Sungin patsas Pjongjangissa. Oikealla Kim Jong Ilin 2011 pystytetty patsas. (Wikipedia 2017d)

Kumsusan Palace of the Sun

Kumsusan Palace of the Sun tunnetaan myös Kim Il Sungin mausoleumina. Se on rakennettu vuonna 1976 ja oli alun perin kokous ja juhlatila, mutta 1994 se remontoitiin ja muutettiin mausoleumiksi. (Korean Konsult a.)

Mausoleumissa (Kuva 7) ovat sekä Kim Il Sungin että Kim Jong Ilin lasiset sarkofagit. Kyseessä on maailman suurin mausoleumi ja se on poikkeuksellinen siksi, että sinne on haudattu useampi kuin yksi henkilö. (Korean Konsult a.)

Kuva 7. Kumsusan Palace of the Sun mausoleumi (Korean Konsult a.)

Pjongjangin riemukaari

Pjongjangin riemukaari on saanut innoituksensa Pariisissa sijaitsevasta Riemu-kaaresta. Esikuvaansa suurempi Pjongjangin riemukaari kohoaa 60 metrin korkeuteen ja on 50 metriä leveä. Se on valmistettu valkoisesta graniitista ja valmistui vuonna 1982 kunnioittamaan Kim Il Sungin roolia Japanin hallinnan vastustamisessa. (Korean Konsult b.)

7 Pohjois-Korea matkakohteena

Ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneet matkustamaan Pohjois-Koreaan ja valmiita puhumaan siitä, on hankalia löytää. Kuitenkin kun asian ottaa puheeksi oikeassa paikassa, yllättävän monella on asiasta ajatuksia jaettavanaan. Yksi on ehdottomasti lähdössä ja haluaa lisää tietoa Pohjois-Koreasta eri lähteitä käyttämällä. Toinen on utelias ja voisi tarttua tilaisuuteen, mutta epäilee kuitenkin koskaan lähtevänsä. Kolmas taas ei missään nimessä ole lähdössä ja perustelee matkan olevan muun muassa eettisesti väärin ja haluavansa pysyä turvassa. (Facebook 2017.)

Motiveja lähtemiseen ja lähtemättä jättämiseen löytyy useita erilaisia. Molemmilta puolilta löytyy sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia motiivien taustalta. Viimeaikainen jännite Pohjois-Koreassa on tyrehdyttänyt turismia varsinkin länsimaalaisten osalta. Muun muassa Mandala Travel on laittanut matkat tauolle

Ulkoasiainministeriön (2017) antaman kehotuksen perusteella. Kuitenkin usko tulevaisuuteen ja matkailuun on silti elossa. Seuraavissa kappaleissa syvennyn tarkastelemaan, millaisia erilaisia motiiveja ihmisillä on lähteä Pohjois-Koreaan, millaisia nämä ihmiset ovat ja mikä erityisesti vetää ihmisiä puoleensa ja päinvastaisesti saa monen jäämään kotiin. (Laitervo 2017.)

7.1 Mikä Pohjois-Koreassa vetää puoleensa?

Matkatoimisto Mandala Travelin Product Manager Tommi Laitervo (2017) kuvaillee Pohjois-Koreaa paikaksi, jollaista ei muualla maailmassa ole enää olemassa. Paikallinen hallintorakenne ja ihmiset kiinnostavat matkailijoita. Kulttuuri ei kuitenkaan Laitervon mukaan ole ensisijainen syy matkantekoon. Haastattelut ja keskustelut vahvistavat tämän ainakin osittain. Vain muutama henkilö mainitsi ensisijaiseksi tai ainoaksi syyksi kulttuurin. Useimmin keskusteluissa toistui sen sijaan sana ”kiinnostava”, jolla kuvattiin maata kokonaisuutena tai sen hallintoa ja elinoloja. (Facebook 2017; Reddit 2017a; Reddit 2017b; Reddit 2017c; Reddit 2017d.)

Haastattelussa eräs kuvaili Pohjois-Koreaa maaksi, joka on niin sanotusti äärimmilleen viety kansallismielinen teokratia eli johtajista on tehty jumalia ja kansa palvoo heitä. Samankaltainen kuvailu toistui muidenkin ihmisten puheissa ja se herättää ihmisissä uteliaisuuden ja halun nähdä tämä käytännössä (Facebook 2017, Reddit 2017a, Reddit 2017c, Reddit 2017d). Erästä, joka on käynyt Pohjois-Koreassa, autoritääriset valtiot ovat aina kiinnostaneet. Pohjois-Korea oli maa, josta hän oli usein ajatellut ”*Siellä olisi kiva käydä joku päivä*”. Hän onkin lukenut paljon eri diktatuureista ja aikoo vierailla muissakin diktatuurisissa maissa tulevaisuudessa. (Kiviniitty 2017; Havu 2017.)

Keskusteluissa sekä haastatteluissa toistui myös monien halu nähdä ja kokea Pohjois-Korea itse. Monet Pohjois-Korean matkasta kiinnostuneet ovat tutustuneet maahan jo etukäteen ja heille on syntynyt mielikuvia, millaisesta maasta on kyse. Ihmisiä motivoikin ajatus päästä näkemään vastaavatko mielikuvat ja kertomukset todellisuutta. Myös matkatoimiston mukaan monet tutustuvat kohteeseen etukäteen, mutta reaktiot ovat usein yllättyneitä. ”Oho! Olipa erilaista!” to-

teaa moni matkan jälkeen. (Facebook 2017; Reddit 2017b; Reddit 2017c; Reddit 2017d; Laitervo 2017.)

Yksi viimeaikainen kannustin on myös ollut pelko, että kohta ei ole Pohjois-Koreaa missä vierailla. Tai ainakaan täysin nykyisen kaltaista. Toisaalta keskusteluissa on tullut myös esille, että tämän hetkinen tilanne on sellainen, että matkaa harkittaisiin tosissaan vasta, kun nykyinen hallinto olisi tuotu alas. Tämä tietenkin samalla tarkoittaisi, ettei matka olisi nykyisen kaltainen. Tilanne voikin tulevaisuudessa olla hieman samankaltainen kuin Saksassa. Berliinin muurin murruttua ihmiset ovat matkustaneet entisen Itä-Saksan puolelle ihmettelemään, miten muurin toisella puolella elettiin. (Facebook 2017; Reddit 2017d; Havu 2017.)

7.2 Huolenaiheita Pohjois-Koreaan menosta

Pohjois-Korea on sekä vaarallinen että turvallinen kohde samaan aikaan. Muun muassa maan ihmisoikeusrikkokset, lait ja rangaistukset niiden rikkomisesta, ydinaseuhittelut, sekä kehittymättömämpi sairaanhoito, tekevät matkailusta tavallista rantalomaa uhkaavamman ja vaarallisemman. Toisaalta muun muassa Havu kertoi haastattelussaan, ettei koe koskaan käyneensä yhtä turvallisessa kohteessa. Sodanuhka, joka on noussut pinnalle poliittisen tilanteen kiristyttyä Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean johdon välillä, on ehdottomasti lisännyt riskejä matkustaa Pohjois-Koreaan. Paikan päällä turistilla on kuitenkin varsin turvalliset olot. Esimerkiksi taskuvarkaita ei tarvitse pelätä ollenkaan, sillä turistilla on aina seurassaan oppaita, jotka pitävät turvallisuudesta huolta. (Reddit 2017b; Ulkoasiainministeriö 2017; Adventura 2016; Robinson 2017; Havu 2017.)

Keskusteluissani erityisesti Yhdysvaltojen kansalaiset olivat huolissaan omasta turvallisuudestaan. Otto Warmbierin tapaus nostettiin useamman kerran esiin perusteluna, miksi Pohjois-Korea on turvaton kohde. Heistäkin silti muutamat kertoivat, että he matkustaisivat mielellään Pohjois-Koreaan, jos olisivat varmasti turvassa. Pelko kidnappauksesta ja poliittiseksi pelinappulaksi muuttumisesta nousi esille muutamalla eri henkilöllä. Muutama kertoi myös käyneensä maassa jo muutamia kertoja, joten poikkeuksiakin löytyi. Muutamilla oli jopa suunnitelmia seuraavaa matkaa varten. Yhdysvaltalaiset eivät kuitenkaan olleet

ainoita, joita turvallisuus huoletti. (Facebook 2017; Reddit 2017a; Reddit 2017b; Reddit 2017c; Reddit 2017d.)

Pohjois-Koreaan muutaman vuoden päästä matkaa harkitseva Estée Turk (2017) on huolissaan, kuinka matka Pohjois-Koreaan voisi aiheuttaa hänelle matkan jälkeen harmia. Hän on kuullut tapauksista, joissa Pohjois-Koreassa käyminen on näkynyt passissa ja aiheuttanut vaikeuksia päästä rajanläpi. Myös eräs toinen haastatelluista on kuullut ongelmista passin kanssa. Hän hankkikin uuden passin, ennen kuin meni Yhdysvaltoihin, jottei rajalla tulisi ongelmia, vaikka hän ei saanutkaan leimaa käydessään Pohjois-Koreassa. Myös perustellessaan miksi tarvitsi uuden passin, vaikka vanha oli vielä voimassa, riitti maininta siitä, että oli käynyt Pohjois-Koreassa. (Havu 2017.)

Kaiken kaikkiaan tuli kuitenkin varsin selväksi, että ne jotka haluavat Pohjois-Koreaan eivät turvallisuuden suhteen ole huolissaan. Laitervo (2017) kertoi, ettei turvallisuudesta kysellä matkatoimistolta ollenkaan. Hän kertoi kuitenkin, että Mandala Travel on laittanut matkat tauolle Ulkoministeriön antaman kehoituksen, ”välttää turhaa matkustamista kohteeseen”, vuoksi. Hänen mukaansa kiireät diplomaattiset välit haittaavat eniten matkailua. Myös muissa haastatteluisa vahvistettiin, että turvallisuus ei toimi esteenä, kun joku haluaa matkustaa Pohjois-Koreaan. Turvallisuus huolettaa enemmän niitä, jotka eivät ole vielä varmasti lähdössä Pohjois-Koreaan ja vasta harkitsevat asiaa. (Kiviniitty 2017; Havu 2017.)

7.3 Millainen henkilö haluaa lähteä Pohjois-Koreaan?

Haastatteluiden perusteella perinteinen Pohjois-Korean matkailija on usein hie-
man vanhempi henkilö, joka on entuudestaan jo tutustunut maahan. Mandala Travelin keskimääräinen Pohjois-Koreaan matkustava on joko keski-ikäinen tai eläkeläinen. Nuorempia matkoilla on huomattavasti vähemmän. Syyksi epäil-
lään sitä, että Pohjois-Korean matkat ovat aina pakettimatkoja. Vanhemmat ih-
miset lähtevät mieluummin pakettimatkoille kuin nuoret, jotka pitävät vapaudes-
ta valita, mitä he matkansa aikana tekevät. (Laitervo 2017.)

Nuoremmatkin kuitenkin tekevät matkoja Pohjois-Koreaan. Esimerkiksi Kiviniitty (2017) kertoi, että mennessään Pohjois-Koreaan, hän oli ryhmässään selvästi

nuorin. Laitervo (2017) vahvisti myös, että nuoria lähtee ryhmämatkoille vanhempaa ikäluokkaa harvemmin. Tässä tutkimuksessa haastatteluista kaikki maassa käyneet olivat kuitenkin alle 40-vuotiaita, joten voidaan todeta, että nuorissakin on Pohjois-Koreaan matkustavia.

Matkailija on usein myös entuudestaan matkustanut ainakin muutamia kertoja ulkomaille ja pyöritellyt ajatusta matkasta Pohjois-Koreaan jo jonkin aikaa. Monet ovat matkustaneet reilusti enemmänkin. Laukautis (2016) kertoo dokumentissaan, että aina enemmän matkusteltuaan, hän halusi aina vain enemmän käydä myös Pohjois-Koreassa. Vihdoin Pohjois-Koreaan mennessään hän oli jo muutaman vuoden aikana käynyt noin 45 eri maassa. Eräs henkilö kertoi matkustaneensa paljon ja nyt 2018 vuodenvaihteessa 100:nnen maan tulevan täyteen. Binsdyn (2017) yksi tavoite on käydä kaikissa maissa ainakin kerran ja maailmassa on varmasti muitakin, joilla on sama tavoite. (Ojala 2017.)

7.4 Mitkä asiat herättävät mielenkiinnon Pohjois-Koreaa kohtaan?

Ihmiset eivät ole kaikki kiinnostuneita samoista asioista, mutta usein samoista asioista pidetään samankaltaisista syistä. Eri asioihin ja aiheisiin tutustaan eri reittien kautta ja Pohjois-Korea ei ole poikkeus. Mitkä asiat ovat saaneet ihmiset kiinnostumaan ja miten ne motivoivat ihmisiä lähtemään käymään Pohjois-Koreassa?

Useampi henkilö kertoi lukeneensa kirjallisuutta Pohjois-Koreasta ja mielenkiinnon maata kohtaan syntyneen sitä kautta. Viime vuosina on ilmestynyt useita uusia kirjoja Pohjois-Koreasta, erityisesti loikkareista (Booky 2017). Keskusteluiden aikana muutama henkilö kyseli myös suosituksia, sillä halusi tutustua maahan lisää juuri kirjojen kautta. Loikkareiden tarinat ovatkin selvästi herättäneet monen mielenkiinnon maata kohtaan. Muutama henkilö mainitsi myös nähneensä Pohjois-Korea aiheisia dokumentteja. (Facebook 2017; Reddit 2017c.)

Eräs haastateltava kertoi oman mielenkiintonsa lähteneen pohjoiskorealaisesta musiikista. Hän oli löytänyt noin 12-vuotiaana vanhempiansa Lp-levyn, jossa oli muun muassa Pohjois-Korean kansallislaulu ja kuunnellut sitä uteliaana. Pian sen jälkeen hän törmäsi lehdessä maasta kertovaan artikkeliin, eikä juuri muuta

tarvittu. Etelä-Koreaan verrattuna, pohjoiskorealainen musiikki on kuitenkin varsin tuntematonta suurimmalle osalle maailmaa. Musiikin ei siis voi sanoa olevan yleinen syy Pohjois-Koreaan matkustamiselle. (Kiviniitty 2017.)

Binsky kirjoittaa blogissaan käyneensä yliopistossa ollessaan kokonaisen kurssin Pohjois-Korean historiasta ja propagandasta. Sen lisäksi hän muutti yliopistosta valmistuttuaan puoleksitoista vuodeksi Etelä-Koreaan opettamaan Englantia. Hän oppi sinä aikana lukemaan, kirjoittamaan ja puhumaan koreaa niin sanotulla keskustelutasolla ja tutustui syvällisemmin paikalliseen kulttuuriin. Hänen vahva suhteensa ja mielenkiintonsa Koreaa kohtaan saivat hänet uteliaaksi näkemään myös pohjoisen osan Korean niemimaasta. Osa syynä matkaan oli myös hänen tavoitteensa käydä jokaisessa maailman maassa. (Binsky 2017.)

7.5 Syitä olla menemättä Pohjois-Koreaan

Tutkimuksen aikana vastaan tuli myös ihmisiä, jotka eivät missään nimessä halunneet matkustaa Pohjois-Koreaan. Yleisin peruste matkan väliin jättämisestä oli turvallisuus. Kuitenkin muitakin syitä matkan väliin jättämiseen oli silloinkin, kun Pohjois-Koreaa pidettiin mielenkiintoisena matkakohteena. (Facebook 2017; Reddit 2017a; Reddit 2017c; Reddit 2017d.)

Monille Pohjois-Korea on matkakohteena arvojen vastainen. Maan rikkeet ihmisoikeuksia vastaan on monille painava syy jättää matka tekemättä, vaikka muuten olisikin utelias näkemään millaisesta maasta oikeasti on kyse. Eräs vertasi keskustelussa Pohjois-Koreaan matkustamista entisajan friikkisirkuksiin. Hänen näkökulmastaan matkan kiinnostavuus on *”revitty oikeasti kärsivien ihmisten selkänahasta”*. Useampaan otteeseen ihmiset nostivat myös esille, etteivät halunneet tukea Pohjois-Korean hallintoa rahallisesti matkustamalla maahan. He uskoivat rahojensa menevän suoraan muun muassa ydinaseiden kehittämiseen. (Facebook 2017; Reddit 2017c.)

Pohjois-Korean matka ei ole halvimpasta päästä, mutta toki saman hintaisia matkoja on olemassa muuallekin maailman kohteisiin. Hinnat vaihtelevat jonkin verran eri matkatoimistojen välillä. Esimerkiksi Tres Hombres (2017) tarjosi syyskuussa pakettimatkan 2620€ hintaan. Monen paketin hintaan vaikuttaa kuinka monta henkeä matkalle on lähdössä mukaan ja mennäänkö maahan

junalla vai lentokoneella. Pienemmässä ryhmässä matka on hieman kalliimpi, kuin suuressa. Useampi muukin mainitsi rahan olevan yksi tärkeimmistä tekijöistä, joka vaikuttaa matkan tekoon. Muutamat heistä tarttuikin heti tilaisuuteen matkustaa Pohjois-Koreaan, kun rahatilanne ja ajankohta sattuivat sopimaan. Eräskin vasta matkaansa Pohjois-Koreaan suunnitteleva henkilö myöntää, että sitä varten on tarve säästää. (Turk 2017; Traveller 2017; Havu 2017; Kiviniitty 2017.)

Kuten jo aikaisemmin on mainittu, kulttuuri ei ole yleensä syy haluta matkustaa Pohjois-Koreaan. Keskusteluissa tuli ilmi, että moni kokee esimerkiksi matkan turvallisempaan Etelä-Koreaan riittävän hyvin, jos haluaa tutustua korealaiseen kulttuuriin lähemmin. Tämä voikin pitää paikkaansa, jos on kiinnostunut erityisesti Korean historiasta ennen maan jakautumista tai esimerkiksi korealaisista draamoista ja musiikista. (Reddit 2017a; Reddit 2017d.)

7.6 Pohjois-Korean tulevaisuus matkakohteena

Yksi haastateltavista kehui haastattelussaan pohjoiskorealaista ruokaa ja kulttuuria, sekä maata hyvin kauniiksi. Häntä itseään muun muassa nämä syyt motivoivat myös tulevaisuudessa matkustamaan maahan. Edellisen matkan jäljiltä hänelle jäi myös runsaasti muuta nähtävää, joten takaisin olisi päästävä. Pohjois-Korean tulevaisuus kuitenkin arveluttaa häntä hieman. Ei ole täysin varmaa, että maa tulee olemaan nykyisen kaltaisena myös tulevaisuudessa. Toisaalta monet haastatelluista uskoo, että Pohjois-Koreaan matkustetaan vielä tulevaisuudessakin. Tähän asti esimerkiksi Mandala Travel, joka järjestää kaksi matkaa vuodesta, on aina saanut ryhmämatkoilleen noin 10 - 15 henkeä. Tämä toteutui myös tänä vuonna. Matkoista utelee sen lisäksi joka kerta noin 10 - 20 henkilöä, jotka eivät kuitenkaan ainakaan sillä kertaa lähde matkalle. Jotain kertoo myös se, että tälläkin hetkellä Pohjois-Korean sivu on ollut Mandala Travelin suosituin kohdesivu viimeisen 3 kuukauden aikana, vaikka he eivät ole juuri nyt mainostaneet Pohjois-Korean matkoja mitenkään. (Havu 2017; Kiviniitty 2017; Laitervo 2017.)

Maan kauneutta kehuivat monet maassa jo käyneet. Erityisesti rannat ja luonto nousivat keskusteluissa esille. Toisaalta joku oli myös sitä mieltä, että saman

luonnon voi nähdä myös Etelä-Koreassa, eikä siksi luonnon takia ole syytä matkustaa pohjoiseen. Luonto- ja valokuvausmatkailu voisikin olla tulevaisuudessa kasvavia syitä matkojen tekoon, mutta nykyisten rajoitusten ollessa voimassa, se tuskin on kovin todennäköistä. (Reddit 2017a; Havu 2017.)

Pohjois-Korea on myös viimevuosina selvästi yrittänyt panostaa matkailuun. Tammikuussa 2014 siellä avattiin uusi laskettelukeskus, jota on kuvailtu muun muassa yhdeksi maailman eksoottisimmista laskettelukeskuksista (Cha & Hancocks 2014). Tekemistä löytyy muutenkin myös vähän joka lähtöön. Turisteille on kehitelty paljon erilaista tekemistä varsinkin pääkaupungissa Pjongjangissa. Turisti voi käydä esimerkiksi keilamaassa, luistelemassa, vierailla kylpylässä tai mennä huvipuistoon. (Havu 2017.)

Maan poliittinen tilanne voi kuitenkin vaikuttaa matkustuksen tulevaisuuteen. Kireät diplomaattiset välit nähdäänkin yhtenä suurimpana haittana matkailulle. Jos syttyy sota, on aika varmaa, että haaveet matkasta voi haudata joksikin aikaa. Myös moraaliset tekijät vaikuttavat ihmisten päätökseen matkojaan valitessa. Maa, joka rikkoo ihmisoikeuksia ja jonka omat kansalaiset kärsivät, ei todennäköisesti tulevaisuudessakaan nouse kovin korkealle suosiossa matkakohteenä. (Laitervo 2017; Reddit 2017c; Facebook 2017.)

8 Yhteenveto

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mikä motivoi ihmisiä matkustamaan Pohjois-Koreaan ja profiloida, millaisia nämä ihmiset ovat. Pohjois-Korea valikoitui tutkimuskohteeksi sen poikkeuksellisen hallinnon ja sulkeutuneisuuden takia. Tarkoituksena olikin saada vastaus kysymykselle, miksi joku matkustaisi sinne ja millainen tämä henkilö on. Tutkimuksessa ei keskitytty matkakokemuksiin tai Pohjois-Koreaan matkustamisen etiikkaan, mutta niitä sivuttiin työn aikana.

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimusmenetelminä toimivat teemahaastattelut, profilointi, diskurssianalyysi ja narratiivinen tutkimus. Tietoa kerättiin haastatteluiden lisäksi myös Internetkeskusteluista, blogiteksteistä ja vlogeista. Teemahaastattelut valittiin metodiksi, jotta tietoa voitaisiin kerätä syvällisemmin muutamilta valikoiduilta haastateltavilta. Muilla keinoilla

tarkasteltiin yleisemmällä tasolla, millaisia motiiveja Pohjois-Koreaan matkustamiseen on ja millaisia nämä henkilöt ovat. Pääsääntöisesti haastateltavien kertomat asiat saivat vahvistuksen muiden menetelmien kautta. Haastattelut ovat ehdottomasti arvokas osa tämän tutkimuksen tiedonhankintaa. Niitä varten olisi kuitenkin pitänyt varata enemmän aikaa, jotta useampaa henkilöä olisi ollut mahdollista haastatella. Useampi haastateltava olisi tehnyt tutkimuksen tuloksista kattavammat ja luotettavammat.

Diskurssianalyysin ja narratiivisen tutkimuksen avulla teksteistä ja ihmisten kertomuksista pystyi löytämään toistuvia tekijöitä. Esimerkiksi jotkin sanat toistuivat usein ihmisten puheissa. Tutkimuksen kannalta tämä oli hyödyllistä, kun tarkasteltiin motiiveja ja muodostettiin profiilia keskimääräisestä Pohjois-Koreaan matkustavasta henkilöstä. Narratiivisen tutkimuksen avulla pystyi tarkastelemaan eri kertomuksien välisiä yhtäläisyyksiä ja eroja, esimerkiksi miten blogeissa ja vlogeissa aihetta käsiteltiin. Tämä auttoi valikoimaan tämän tutkimuksen kannalta hyödylliset aineistot hyödyttömistä.

Tiedonlähteinä kaikista hyödyllisimmät olivat teemahaastattelut ja Internetkeskustelut. Ne tuottivat eniten tutkimuksessa hyödyksi olevaa aineistoa. Internetkeskusteluiden aineistoa kerätessä piti kuitenkin pitää huolta, ettei keskustelu lähtenyt raiteiltaan. Tutkijan omalla osallistumisella olikin merkitystä, jotta keskusteluun osallistujat tarjosivat tutkimuksen kannalta hyödyllisiä kommentteja. Toisaalta tutkimuksen kannalta mielenkiintoisista vastauksista oli hyvin helppo poiketa, sillä aiheena Pohjois-Korea itsessään sai ihmiset kommentoimaan alkuperäisen kysymyksen sivusta. Osaa kommenteista ei voinutkaan tutkimuksessa hyödyntää ollenkaan, koska niistä puuttuivat tutkimuksen kannalta tarvittavat tiedot ja perustelut. Jotkut esimerkiksi keskittyivät kuvailemaan Pohjois-Koreaa sen sijaan, että olisivat kertoneet omia motiivejaan matkustaa tai jättää matkustamatta sinne. Muutama kommenttia ei voinut edes ottaa tosissaan, sillä niissä muun muassa puhuttiin Kim Jong Unin salamurhaamisesta.

Blogit ja vlogit sen sijaan olivat paljon haastavampia tiedonlähteitä. Niiden etsimiseen ja läpi käyntiin kului turhan paljon aikaa siihen verrattuna, kuinka paljon niitä voitiin hyödyntää tutkimuksessa. Suurin osa tämän tutkimuksen yhteydessä löydetystä Pohjois-Koreaan liittyvistä blogiteksteistä ja vlogeista keskittyy

ainoastaan matkakertomuksiin. Tutkimuksen kannalta niillä ei kuitenkaan ollut merkitystä, kun tarkoituksena oli löytää syitä ja motiiveja matkan takana. Näitä lähteitä pystyi toisaalta osittain hyödyntämään profiilia luodessa, sillä niistä saattoi saada tietoa, josta pystyi päättämään, millaisia matkailijoita kirjoittajat ovat.

Kaiken kaikkiaan valitut metodit ja lähteet sopivat tähän tutkimukseen, mutta niiden hyödyntämisessä olisi ollut parantamisen varaa. Blogit ja vlogit olisi voinut jättää jopa pois, ja niihin käytetyn ajan hyödyntää muualla. Esimerkiksi haastatteluihin olisi pitänyt varata enemmän aikaa, sillä oikeiden ihmisten löytämiseen ja sopivan haastatteluajankohdan sopimiseen meni yllättävän paljon aikaa. Haastateltavilla oli myös yhteyksiä muihin henkilöihin, jotka olisivat sopineet haastateltaviksi, mutta joihin ajan puutteen takia ei voitu enää ottaa yhteyttä haastattelun sopimiseksi. Tutkimus olisi myös mielenkiintoista toteuttaa määrällisenä tutkimuksena varsinkin profiloinnin osalta. Tässä tutkimuksessa profiili luotiin varsin pienestä määrästä ihmisiä. Määrällisessä tutkimuksessa olisi mahdollisuus saada paremmin yleistettävä profiili. Toisaalta aiheen kannalta voi olla hyvin hankalaa luoda laadukas kyselylomake profiilin luomiseksi.

9 Johtopäätökset

Pohjois-Korealla on selvästikin omat markkinansa matkailussa. Kuitenkaan suuressa mittakaavassa suosituksi turistikohteeksi siitä tuskin on vielä ainakaan aivan lähitulevaisuudessa. Kireät poliittiset välit muun muassa Yhdysvaltoihin, ja toistuvat ydinasetestit vaikuttavat varmasti erityisesti länsimaisten matkailijoiden päätöksen tekoon. Kuitenkin monet ovat uteliaita näkemään, millaista suljetussa maassa on oikeasti. Kaikista uteliaimpia ja maasta intohimoisimmin kiinnostuneita ei kuitenkaan herkästi pelotella, vaan matka tehdään joka tapauksessa.

Opinnäytetyön aikana Pohjois-Korean poliittinen ilmapiiri kiristyi. Se on voinut vaikuttaa ihmisten vastauksiin ja monien näkemyksiin, millainen maa Pohjois-Korea on. Erityisesti turvallisuus nousi useaan otteeseen keskusteluissa esille. Kiinnostuksesta huolimatta moni ei uskonutkaan toteuttavansa matkaa, ja uskonkin erityisesti tämän hetkisen poliittisen ilmapiirin olevan juuri se suurin syy.

Tutkimuksessa tuli selville, että Pohjois-Korea on suurimman osan mielestä erittäin mielenkiintoinen maa. Erityisesti sen hallintorakenne ja tavallisten ihmisten elämä kiinnostavat ihmisiä. Moni on utelias näkemään, millaista maassa on todellisuudessa ja miten se vastaa median antamaa kuvaa. Muutamien mielestä maassa oli hurjasti nähtävää ja koettavaa, joten yksi matka ei missään nimessä riitä, vaan maahan on tehtävä useampi matka.

Monelle Pohjois-Korea on eksoottinen maa, jossa käyminen on kerran elämässä koettava kokemus. Paikka, jossa kovin moni muu ei ole vielä käynyt ja jossa ei mahdollisesti pääse enää tulevaisuudessa käymään. Nämä asiat selvästi motivoivat monia jo maassa käyneitä aikoinaan toteuttamaan matkan. Tämä myös selvästi kannustaa, myös heitä, jotka eivät vielä ole matkaa tehneet, kiirehtimään. Matkaan lähtöä ruokkivat myös monella kirjallisuus, dokumentit ja media. Mitä enemmän ihmiset saivat tietoa, sitä uteliaampia he olivat maassa vierailusta. Maassa käymisenkin jälkeen moni edelleen jatkoi Pohjois-Koreasta lukemista ja muuta tiedon keräämistä.

Maassa jo käyneet olivat sitä mieltä, että Pohjois-Koreaan ei pidä lähteä valmistumatta. Tutkimuksen aikana näkyikin, että mitä enemmän henkilöllä tuntui olevan tietoa, sitä todennäköisemmin tämä oli toteuttamassa matkan lähitulevaisuudessa. Henkilöllä, jolla vaikutti olevan vähemmän tietoa, oli enemmän epäilyksiä. Pelkkä arkinen mielenkiinto ja uteliaisuus Pohjois-Koreaa kohtaan ei motiivina matkan tekoon näyttäisi yksistään riittävän. Muilla taustekijöillä ja pitempiaikaisilla mielenkiinnon kohteilla on myös merkitystä. Esimerkiksi pidempiaikainen mielenkiinto diktatuurisia hallintoja kohtaan, maailmanmatkailu tai monia vuosia jatkunut yleinen mielenkiinto Pohjois-Koreaa kohtaan, vahvistavat matkailijoiden halua päästä käymään juuri Pohjois-Koreassa.

Suuresta mielenkiinnosta huolimatta suurin osa tutkimukseen osallistuneista ei ainakaan tällä hetkellä usko matkustavansa Pohjois-Koreaan. Tulevaisuudessa he kuitenkin saattaisivat tarttua tilaisuuteen, jos kokisivat sen olevan turvallisempaa. Suurin syy matkan tekemättä jättämiseen onkin turvallisuus. Se toistui lähes kaikkien kertomuksissa, kun ihmiset perustelivat, miksi mielenkiinnosta huolimatta matka jäisi tekemättä. Moni yhdysvaltalainen pelkää joutuvansa kidnapatuksi tai kuolevansa matkan aikana. Toisaalta pelko saattaa olla turhaa,

sillä moni maassa käyneistä kehui maata yhdeksi turvallisimmista kohteista, joissa he ovat käyneet. Tämä ristiriita antaa syytä pohtia, kuinka kattavaa tietoa esimerkiksi turvallisuutensa vuoksi pelkäävillä henkilöillä on. Mitä enemmän henkilö tuntui tietävän Pohjois-Koreasta, sitä vähemmän heitä tuntui huolettavan matkan turvallisuus. Eräs haastateltavista suunnitteli ottavansa mukaansa jopa oman poikansa.

Olisiko Pohjois-Koreaan tulevaisuudessa mahdollisesti enemmän matkustajia, jos tietoa olisi enemmän helposti saatavilla? Ei välttämättä. Turvallisuuden lisäksi ihmisten arvomaailma vaikutti myös miksi matkaa ei haluta toteuttaa. Tämä näkyy myös esimerkiksi Um ja Cromptonin matkakohteen valinta – kuvaajassa, joka esiteltiin luvussa 4.1. Mikäli kohde vaikuttaa esimerkiksi arvojen vastaiselta, sitä ei aleta edes harkita vakavissaan. Muutama henkilö kertoi kokevansa Pohjois-Korean rahastavan ihmisten kärsimyksellä ja sitä useampi ei halunnut rahoittaa Pohjois-Korean taloutta matkustamalla sinne. He uskovat, että heidän rahansa menisi muun muassa suoraan aseteollisuudelle sen sijaan, että sillä autettaisiin esimerkiksi maan omia kansalaisia. Toisaalta, muutama olisi tästäkin huolimatta valmis lähtemään Pohjois-Koreaan esimerkiksi niin sanotusti mainostamaan muuta maailmaa. Muutama myös myönsi uteliaisuuden voittavan arvot Pohjois-Koreaan matkustaessa.

Pohjois-Koreaan matkustavan henkilön voidaan profiloida olevan usein keksi-ikäinen tai eläkkeellä, tosin nuorempiakin selvästi matkustaa maahan. Tutkimuksen aikana suurin osa tutkimuksessa osallisina olleista olikin iältään alle Mandala Travelin arvion. Suurimman osan ikää ei tosin voi tarkistaa, sillä esimerkiksi Reddit-keskusteluissa ihmiset kommentoivat nimimerkin takaa. Matkailijalla on usein jotakin pohjatietoa maasta, usein varsin kattavaakin. Heillä on sekä aikaa että rahaa matkan tekoon, eivätkä he ole turhan huolissaan matkan turvallisuudesta. Matkaa myös suunnitellaan ja harkitaan usein pidemmän aikaa ennen sen toteuttamista, mutta varsinainen päätös matkalle lähtöön saatetaan tehdä varsin nopeasti.

Tavanomainen Pohjois-Korean matkailija ei kuulu selvästi mihinkään Stanley Plogin tyyppiin. Pohjois-Korea on poikkeava kohde, sillä sinne matkustavat usein ihmiset, joilla on allosentrikon piirteitä. He haluavat kokea täysin uusia

elämyksiä ja kokemuksia. Pohjois-Korea ei kuitenkaan kuulu allosentrikoille kaikista tyypillisimpiin kohteisiin, sillä maassa matkustettaessa ollaan lähes poikkeuksetta turistikuplan sisällä, ja koko matka tehdään oppaan ohjauksella. Nämä piirteet kuuluvatkin vahvasti psykosentrikon suosimiin kohteisiin. Psykosentrikko ei kuitenkaan valitsisi Pohjois-Koreaa matkakohteekseen, koska se ei ole piirteiltään esimerkiksi tuttu ja turvallinen. Midsentrikkokaan ei sovi kuvaamaan keskimääräistä Pohjois-Koreaan matkaavaa, vaikka se onkin välimuoto edellä mainituista. Sen sijaan matkailijan voisi kuvailla olevan sekoitus Cohenin yksilöllistä massaturistia ja tutkimusmatkailijaa. Tätä ajaa matkalle uteliaisuus, uudet elämykset ja riskit, mutta kyseessä on kuitenkin pakettimatka, ja liikkumista kohteessa on rajoitettu niin sanottuun turistikuplaan oppaan ohjeistuksessa.

Pohjois-Korean tulevaisuutta on hyvin vaikea ennustaa. Siitä on tällä hetkellä rajatusti tietoa, mutta uutta saadaan koko ajan lisää muun muassa loikkareiden kertomusten kautta. Vähäinen tieto ja sulkeutunut yhteiskunta houkuttelevat kuitenkin ihmisiä tutustumaan maahan myös matkailun muodossa. Matkailua kehitetäänkin jatkuvasti ja sen avulla Pohjois-Korea tavoittelee lisätuloja talouteensa. Tämän tutkimuksen perusteella sinne on tulevaisuudessakin matkustajia, joskin tämän hetkinen kireä poliittinen ilmapiiri heikentää ihmisten tämän hetkistä matkustusintoa. Sen voidaan kuitenkin olettaa paranevan, mikäli mahdollisen sodan uhka häviää ja poliittinen ilmapiiri paranee nykyisestä.

Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että päämäärätietoisimmat ja rohkeimmat matkailijat tulevat kuitenkin myös jatkossa matkustamaan Pohjois-Koreaan silloinkin, kun suurin osa perääntyy. Heistä monet ovat hieman vanhempia, Pohjois-Koreaan valmiiksi tutustuneita, uusia kokemuksia etsiviä, uteliaisuuttaan matkalle lähteviä hieman kokeneempia matkailijoita. Heitä motivoi erityisesti tiedonjano, halu kokea Pohjois-Korea itse, sen erilaisuus ja sulkeutuneisuus sekä tieto, ettei maassa ole paljoa käyty, eikä sinne mahdollisesti pääse enää tulevaisuudessa. Silti kaikki uteliaat eivät turvallisuutensa vuoksi ole valmiita matkustamaan maahan tai halua tukea Pohjois-Korean johtoa matkustamalla maahan.

Kuvat

Kuva 1. Um ja Cromptonin mallia mukaileva kuvaaja matkakohteen valinnasta (Decorp 2006, 30), s. 17

Kuva 2. Maslowin tarvehierarkia (Ross 1994), s. 18

Kuva 3. Optimaalisen mielihyvän merkitys matkakohteen valinnassa (Holden 2006, 69.), s. 20

Kuva 4 Cohenin luokitus jatkumona (Vuoristo 2002, 48.), s. 21

Kuva 5. Juche-torni (Wikipedia 2017b), s. 29

Kuva 6. Kim Il Sungin patsas Pjongjangissa. Oikealla Kim Jong Ilin patsas, joka pystytettiin 2011 (Wikipedia 2017d), s. 30

Kuva 7. Kumsusan Palace of the Sun mausoleumi (Korean Konsult a.), s. 31

Lähteet

Aventura, 2016. Matkakohteena Korean kansantasavalta (Pohjois-Korea). Pohjois-Korea, yleistä.

http://www.aventura.fi/valtio.php?valtio=1682&hakustr=korea#a_1682 Luettu: 1.10.2017.

Binsky, D. 2017. North Korea is Not What I Expected, and Here's Why...

<https://drewbinsky.com/north-korea-not-expected-heres/> Luettu 30.10.2017.

Booky 2017. Haku: Pohjois-Korea.

https://www.booky.fi/search.php?search=pohjois-korea#!product_id=9789515241290 Luettu 28.10.2017.

Borowiec, S. 2014. Despite warnings, more Western tourists are traveling to North Korea. <http://www.latimes.com/world/asia/la-fg-north-korea-tourists-20140912-story.html> Luettu 12.6.2017.

Bärtås, M. & Ekman, F. 2011. Hirviöidenkin on kuoltava: ryhmämatka Pohjois-Koreaan. EU: Tammi.

Cha, F. & Hancocks, P. 2014. World's most exotic luxury ski resort? Hitting the slopes at Masik, North Korea. <http://edition.cnn.com/travel/article/north-korea-ski-resort-gallery/index.html> Luettu 24.10.2017.

Decorp, A. 2006. Vacation Decision-Making. CABI.

Facebook, 2017. Geek Women Unite (Finland). Keskustelunavaus 18.9.2017.

<https://www.facebook.com/groups/207664933742/permalink/10155250258133743/> Luettu 29.10.2017.

Havu, E. 2017. Haastattelu 15.10.2017.

Hietala, M. 2015. Rantapallo. Kohdeopas: Pohjois-Korea.

<http://www.rantapallo.fi/pohjois-korea/> Luettu 19.9.2017.

Hokkanen, J. 2016. Pohjois-Korea Siperiasta itään. Helsinki: Johnny Kniga Kustannus.

Holden, A. 2006. Tourism Studies and the Social Sciences. The United Kingdom: Routledge.

Huippu matkailu 2017. Mitä tulee huomioida ennen matkaa?

<http://www.huippumatkailu.fi/matkovinkit/mit%C3%A4-tulee-huomioida-ennen-matkaa> Luettu 12.6.2017.

Jyväskylän yliopisto 2015. Koppa. Narratiivinen analyysi.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/narratiivinen-analyysi> Luettu 12.9.2017.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyössä. Suomen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Kangaspunta, S. Internetix. 5. Diskurssi ja diskurssianalyysi.
http://oppimateriaalit.internetix.fi/fi/avoimet/0viestinta/tiedotusoppi/p2_media-analyysi/1_johdatus/5_diskurssi Luettu 1.10.2017.

Kiviniitty, J. 2017. Opiskelija. Haastattelu 13.10.2017.

Korean Konsult a. Kumsusan Palace of Sun - Pyongyang Mausoleum.
http://www.koreakonsult.com/Attraction_Pyongyang_maosoleum_eng.html Luettu 11.8.2017.

Korean Konsult b. Pyongyang Arch of Triumph.
http://www.koreakonsult.com/Attraction_Pyongyang_arch_eng.html Luettu 11.8.2017.

Koskinen, J. 2016. Tuoreet satelliittikuvat paljastavat Pohjois-Korean vankileirien julmuudet. <http://www.savonsanommat.fi/ulkomaat/Tuoreet-satelliittikuvat-paljastavat-Pohjois-Korean-vankileirien-julmuudet/880539> Luettu 19.10.2017.
Kurki, L. 2008. Innostava matkailu, sosiokulttuurinen innostava ja vapaa aika. Juvenes Print – Tampereen Yliopistopaino Oy.

Kyyti. Mikä ihmeen vlogi? <https://www.kyyti.fi/ajankohtaista-aineistoa/mika-ihmeen-vlogi> Luettu 7.10.2017.

Laitervo, T. 2017. Product Manager. Mandala Travel. Haastattelu 12.10.2017.

Laukaitis, J. 2016. My Daily Life In NORTH KOREA (MYSTERIOUS 7 DAY TRIP)
https://www.youtube.com/watch?v=uMoSyk0rK9s&ab_channel=JacobLaukaitis Katsottu 21.10.2017.

Liberty in North Korea. North Korea 101. The people's challenges. No freedom of movement. <https://www.libertyinnorthkorea.org/learn-nk-challenges/> Luettu 19.9.2017.

Lonely Planet 2017. Asia. North Korea. Pyongyang. Attractions.
<https://www.lonelyplanet.com/north-korea/pyongyang/attractions/a/poi-sig/357182> Luettu 10.7.2017.

Mtv 2006. Turvallisuus tärkeää matkakohteen valinnassa.
<https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/turvallisuus-tarkeaa-matkakohteen-valinnassa/1913512#gs.6eUvhtU> Luettu 31.10.2017.

Mäkeläinen, M. 2017. Toimittajalta Pohjois-Korean reissusta: Viikko propagandan pyöryksessä. <https://yle.fi/uutiset/3-9624083> Luettu 19.6.2017.

Ojala, P. 2017. Haastattelu 19.9.2017.

Ortamo, S. 2017a. Pohjois-Korea uhoaa: Ohjusiskusuunnitelma Guamin lähelle valmis ensi viikolla. <https://yle.fi/uutiset/3-9767321> Luettu 29.8.2017.

Ortamo, S. 2017b. ”Sinua ei sitten enää nähdä” – 22-vuotias Otto Warmbier ei selvinnyt lomamatkasta Pohjois-Koreaan. <https://yle.fi/uutiset/3-9680126> Luettu 4.7.2017.

Otavan opisto 2015. Oppimateriaalit. PS4 – Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta. Motiivit ja motivaatio. http://opinnnot.internetix.fi/fi/materiaalit/ps/ps4/01_motiivit_ja_motivaatio/01_1.1_motiivi_ja_motivaatio?C:D=1465741&m:selres=1465741 Luettu 26.6.2017.

Peda.net 2015. Tellus 2: Yhteinen matkailu, 12. Matkailu. Matkailun vetovoimatekijöitä. <https://peda.net/vierema/vierem%C3%A4n-lukio/oppiaineet2/maantiede/tellus2/tellus2-150115/12-matkailu> Luettu 28.8.2017.

Pettersson, M. 2009. Pohjois-Korea. Cityn terveiset kommunismin teemapuistosta. <http://www.city.fi/ilmiot/pohjois-korea/3114> Luettu 4.7.2017.

Places Advice 2017. Korean demokraattinen kansantasavalta / Pjongjang / Juche-torni. http://fi.placesadvise.com/Korean_demokraattinen_kansantasavalta/Pjongjang/Juche_torni Luettu 10.7.2017.

Reddit 2017a. AskReddit. Would you travel to North Korea? Why / why not? [Serious]. https://www.reddit.com/r/AskReddit/comments/6rym1s/would_you_travel_to_north_korea_why_why_notserious/ Luettu 26.10.2017.

Reddit 2017b. AskReddit. Have any of you visited North Korea? What did you think about it? Why did you go there? https://www.reddit.com/r/AskReddit/comments/6sfvb6/have_any_of_you_visited_north_korea_what_did_you/ Luettu 29.10.2017.

Reddit 2017c. AskReddit. Have you ever considered travelling to North Korea? Why, why not? [Serious]. https://www.reddit.com/r/AskReddit/comments/6zmbbg/have_you_ever_considered_travelling_to_north/ Luettu 29.10.2017.

Reddit 2017d. AskReddit. Would you like to travel to North Korea at some point? Why/why not? [Serious]. https://www.reddit.com/r/AskReddit/comments/759ki3/would_you_like_to_travel_to_north_korea_at_some/ Luettu 29.10.2017.

Robinson, B. 2017. World War 3 threat: North Korea warns Trump is pushing US to 'TOTAL DESTRUCTION'. <http://www.express.co.uk/news/world/862875/WW3-North-Korea-Kim-Jong-Un-warns-Donald-Trump-s-threats-lead-to-total-destruction-of-USA> Luettu 7.10.2017.

Ross, G. F. 1994. The Psychology of Tourism. Australia: Hospitality Press.

Ruotsi, L. 2014. Matkailun perusteet. Saimaan ammattikorkeakoulu. Hotelli- ja ravintola-ala. Luentomuistiinpanot.

Siow, M. 2016. Why are Chinese tourists flocking to N. Korea?
http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2016/12/672_219045.html Luettu 19.9.2017.

The World Factbook 2017. The World Factbook - Korea, North.
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kn.html>. Luettu 18.4.2017.

Transparency International 2017. Corruption perceptions index 2016.
https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016 Luettu 26.6.2017.

Traveller 2017. Omatoimimatka Pohjois-Koreaan.
<http://www.traveller.fi/matkalikoima/aasia/omatoimimatka-pohjois-koreaan/> Luettu 28.10.2017.

Tres Hombres 2017. Pohjois-Korean matka.
<http://www.treshombres.fi/tour/pohjois-korean-matka/> Luettu 28.10.2017.

Tuohinen, P. 2016. Vain vähemmistö maailman ihmisistä pääsee internetiin.
<http://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000002884512.html> Luettu 18.9.2017.

Turk, E. 2017. Haastattelu 6.10.2017.

Saarinen, J. 2015. Matkailumaantieteen johdantokurssi.
https://noppa oulu.fi/noppa/kurssi/790160a/materiaali/790160A_luennot_2015.pdf Luettu 12.6.2017.

Suomisanakirja 2017. Sivistyssanakirja: profiloida.
<http://www.suomisanakirja.fi/profiloida> Luettu 26.6.2017.

Sylvester, P. 2015 World Nomads. North Korea: 8 Things to know before you go! <https://www.worldnomads.com/explore/eastern-asia/north-korea/north-korea-travel-tips> Luettu 19.8.2017.

Ulkoasiainministeriö 2017. Matkustaminen ja maat. Pohjois-Korea.
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=341309&nodeid=17298&contentlan=1&culture=fi-FI> Luettu 12.9.2017

Verherä, P. 2014. Matkailun perusteet. Kuopio: SH Traveledu Oy.

Vesterinen, I., Janhunen, J. & Huotari, T.-O. 2000. Korea, kolme ovea tiikerin valtakuntaan. Helsinki: Gaudeamus.

Vilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Tammi.

Vuoristo, K.-V. 2002. Matkailun muodot. Porvoo: WSOY.

Vuoristo, K.-V. 2006. Matkailun maailma. Porvoo: WSOY.

Wen, P. 2017. Undaunted by tensions, Chinese tourists flock into North Korea. <https://www.reuters.com/article/us-northkorea-missiles-tourism/undaunted-by-tensions-chinese-tourists-flock-into-north-korea-idUSKBN1AR09G> Luettu 19.9.2017.

Wikipedia 2017a. Blogi. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Blogi> Luettu 7.10.2017.

Wikipedia 2017b. Juche Tower. https://en.wikipedia.org/wiki/Juche_Tower Luettu 26.10.2017.

Wikipedia 2017c. Korean demokraattinen kansantasavalta. https://fi.wikipedia.org/wiki/Korean_demokraattinen_kansantasavalta Luettu 9.10.2017.

Wikipedia 2017d. Mansu Hill Grand Monument. https://en.wikipedia.org/wiki/Mansu_Hill_Grand_Monument Luettu 1.11.2017.